БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 11 (758)

15 ЯНВАРЬ СЕШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Кеча Навоий номидаги театрда Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи очилди.

Қурултой ишида КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев қатнашди.

Қурултой бугун ўз ишини давом эттиради.

Тошкент тўқимачилик комбинатида кўп минг кишилик митинг бўлди. Суратда: КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқ сўзламоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг XII қурултойи

Ҳозирги вақтда Ўзбекистон меҳнаткашлари шонли, унутилмас кунларни бошидан кечирмоқда. Ўзбекистон ССР Олий Совети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республикага давлатимиз олий мукофоти—Ленин ордени топширилишига бағишланган қўшма тантанали мажлиси ўтказилган 13 январь куни республиканинг шаҳарларида, қишлоқларида ва олтинчи беш йиллик қурилишларида катта умумхалқ байрами сифатида нишонланди.

Барча шаҳарларда, ишчи посёлкаларида ва район марказларида халқ сайиллари кечгача давом этди.

14 январь эрталаб эса қурултой қатнашчилари СССР ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан, XII қурултой қатнашчиларига қарата табрик сўзлари ёзилган қизил алвонлар билан безатилган Тошкент кўчалари ва майдонларидан юриб, Навоий номидаги Ўзбек давлат опера ва балет театрига томон бордилар.

Театр биноси байрамлардагидек безатилган.

Театр фойесида пахтакорларнинг, ғаллакорларнинг, чорвадорларнинг, боғдорларнинг ва сабзавотчиларнинг ютуқларини, республикадаги қишлоқ хўжалик илмий-текшириш институтларининг ишини кўрсатувчи виставкалар жойлашган. Деворларда илғор колхозларга, МТС ва совхозларга, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг турли тармоқлари усталарига бағишланган фотовитриналар осиб қўйилган

Мажлис бошланиши олдидан театр фойесида республиканинг турли областларидан келган дўстларнинг кўпгина қувончли учрашувлари бўлди. Қурултой арафасида Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг алоҳида ўрнак кўрсатган меҳнаткашларидан икки юз кишига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони бериш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармони матбуотда эълон қилинди. Буларнинг катта кўпчилиги қурултойга делегат бўлиб келган. Табрик сўзлари айтилади. Ватаннинг бахт-саодати йўлидаги, коммунизм қурилиши йўлидаги меҳнатда янги муваффақиятлар истаб тилаклар билдирилади.

Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Россия Федерациясидаги ўлка ва областлар, Қозоғистон, Тожикистон, Озарбайжон, Туркманистон, Қирғизистон, Арманистон меҳнаткашларининг Ўзбекистондаги тантанада қатнашиш учун келган вакиллари билан танишадилар.

Эрталаб роса соат 10 да қурултойнинг иши бошланади. КПСС Марказий Комитетининг биринчи Секретари Никита Сергеевич Хрушчев қурултой президиумида пайдо бўлганида делегатлар ва меҳмонлар уни узоқ давом этган овация билан кутиб оладилар.

М. А. Абдураззоқов, О. А. Алимов, А. П. Бизов, С. К. Камолов, А. А. Лучинский, Р. Е. Мельников, М. З. Мирзааҳмедов, К. Муртазоев, Н. А. Муҳитдинов, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов ўртоқлар, шунингдек Тожикистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Ўлжабоев ва Тожикистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Додхудоев, Қирғизистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Р. Раззоқов, Туркманистон КП Марказий Комитетининг секретари Н. Дурдиева, Ленинград область партия комитетининг секретари Н. Г. Коритков, Москва область ижроия комитети раисининг ўринбосари И. М. Скачков, Украина ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари И. Т. Коршак, Арманистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари А. К. Шекоян, Озарбайжон ССР Қишлоқ хўжалик министри Г. А. Сеидов президиумдан жой оладилар. Президиумда донгдор деҳқончилик усталаридан кўп киши ўтирибди. Улар орасида Тошкент область, Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов, Тошкент область, Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ким Пен Хва, Тошкент область, Сирдарё районидаги «Ҳақиқат» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назира Йўлдошева, Андижон районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Иброҳим Бакиров, Андижон область, Москва районидаги Молотов номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Эъзахон Исроилова, Сурхондарё область, Денов районидаги 1-МТС трактор бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳайдар Саидов, Сурхондарё область, Денов районидаги Хрушчев номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳаммади Келдиев, «Ҳазорбоғ» совхозининг директори, Социалистик Меҳнат қаҳрамони В. Т. Зибров, Наманган районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳасанбой Соиббоев, Бухоро область, Галаосиё районидаги Қаваламаҳмуд қишлоқ советининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Чинни Шарапова, Бухоро область, Қоракўл районидаги «Октябрь» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сулаймон Қурбонов, Шаҳрисабз районидаги 1-МТСнинг директори А. Бедросов, Хоразм область, Хонқа районидаги «Инқилоб» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Дурхоним Раҳимова ва бошқалар бор.

Қурултойни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ш. Р. **Рашидов** очади.

— Ўртоқлар, — деди ўртоқ Рашидов,— бизнинг қурултойимиз Ўзбекистон халқлари учун қувончли кунларда тўпланди. Кеча Ўзбекистон ССР Олий Совети, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қўшма мажлисида КПСС Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасига ССР Иттифоқи Олий Совети номидан давлатимизнинг олий мукофоти — Ленин орденини топширди. **(Қарсаклар).**

Ана шу катта мукофот учун, Ўзбекистон республикаси пахтакорлари ва барча меҳнаткашларининг фидокорона меҳнатига юксак баҳо берилганлиги учун Ўзбекистон ССР Олий Совети, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети номидан, сизнинг номингиздан, Совет Ўзбекистонининг барча меҳнаткашлари номидан СССР Олий Советига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига чуқур, самимий ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Ўртоқлар! Қурултойимизнинг ишларида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев қатнашмоқда. **(Қарсаклар).**

Никита Сергеевичнинг республикамизга келганлиги учун, қурултой ишларида қатнашаётганлиги учун, Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлиги учун қурултойимиз қатнашчилари номидан, бутун ўзбек халқи номидан унга самимий ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз. **(Барча делегатлар ўринларидан туриб, қарсак чаладилар).**

Ўртоқлар! Бизнинг қурултойимизга Москва ва Ленинград областлари, Украина ССР, Қозоғистон ССР, Озарбайжон ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР, Туркманистон ССР ва Арманистон ССРнинг делегатлари қатнашмоқдалар.

Қурултой қатнашчилари номидан азиз меҳмонларимизга қизғин салом топширишга ва уларнинг республикамизга зўр эътибор қилаётганликлари учун самимий ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Совет Иттифоқидаги барча қардош республикалар халқларининг КПСС XX съезди томонидан қўйилган вазифаларни бажаришда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришувларини исташга ижозат бергайсиз. **(Қарсаклар).**

Бизнинг қурултойимизга қардош республикалардан меҳмонларнинг келиши партиямиз доно ленинча миллий сиёсатининг тантанасини ёрқин исбот этувчи янги далилдир, улуғ социалистик Ватанимиз халқларининг бузилмас дўстлигини исбот этувчи далилдир.

Ўртоқлар! Ўзбек халқи Ҳукумат мукофоти — Ленин орденини қабул қилиб, Коммунистик партияга, севикли социалистик Ватанга, Совет Иттифоқи халқларининг бузилмас қардошлик оиласига ўзимизнинг ватанпарварлик бурчимизни бундан буён ҳам ҳалол ва фидокорлик билан бажарамиз деб ваъда беради.

Ўтган 1956 йилда Ўзбекистон халқининг қаҳрамонона ғайрати билан пахта тайёрлаш плани бажарилди, қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда анча катта муваффақиятларга эришилди. Пилла, жут, каноп, гўшт, сут, жун, қоракўл тери, картошка, сабзавот, мева, узум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш плани бажарилди.

Бу, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг қарорларидан илҳомланган бутун ўзбек халқининг қаҳрамонона меҳнати, натижасидир. Аммо биз эришган ютуқлар пахтачиликни ва республика қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларини юксалтириш соҳасидаги катта ишларнинг бошланғичидир, холос.

Биз, 1957 йилда Ватанга 3 миллион тонна пахта беришдан иборат масъулиятли ва фахрли вазифани бажаришимиз керак.

Ўртоқлар! Сизнинг номингиздан, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетини ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтаманки, республикамизнинг пахтакорлари, бутун ўзбек халқи 1957 йилда мамлакатга 3 миллион тонна пахта беришдан иборат ўзининг ватанпарварлик интернационал бурчини шараф билан бажариш учун барча кучлари ва воситаларини аямайдилар. **(Қарсаклар).**

(ДАВОМИ 2-БЕТДА).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР Олий Советини чақириш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

СССР тўртинчи чақириқ Олий Советининг олтинчи сессияси 1957 йил 5 февралда Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль 1957 йил 14 январь.

Тошкент тўқимачилик комбинатида кўп минг кишилик митинг

Ўзбекистон меҳнаткашларининг қалби қувонч ва шодлик билан тўлиб-тошган. Республикага Ленин ордени топширилганлиги тўғрисидаги хабар завод ва фабрикаларга, шахта ва нефт конларига, колхоз, совхоз ва МТСларга, илмий муассасаларга тез ёйилди. Бу хабар Мирзачўлга ҳужум бошлаган қурувчиларга ва ирригаторларга, Қизилқум яйловларида чорва мол боқувчи чўпонларга етиб борди.

Ўзбек халқи ўзининг ижодий, яратувчилик меҳнатига юксак баҳо берилганлиги учун жонажон Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига чин қалбдан ташаккур айтмоқда. Ўзбекистоннинг ҳамма шаҳар ва қишлоқларида совет ватанпарварлигининг ёрқин намойишига айланувчи митинглар бўлиб ўтмоқда.

Кеча республиканинг йирик корхонаси —Тошкент тўқимачилик комбинатида кўп минг кишилик митинг бўлди. Иккинчи йигирув—тўқув фабрикасининг каттакон цехида беш мингдан ортиқ киши тўпланди. «Яшасин Коммунистик партия ва Совет ҳукумати!», «КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларига жавобан меҳнат соҳасида янги ғалабаларга эришайлик!» деган сўзлар прожекторларнинг нурларида порлаб турибди.

Митингга тўпланган кишилар КПСС Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг цехга кириб келишини самимий кутиб оладилар. Митингда қатнашиш учун Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. А Муҳитдинов, республика Министрлар Советининг раиси С. К. Камолов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ш. Р. Рашидов ҳамда республика партия ва совет органларининг бошқа раҳбарлари, шунингдек, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойида қатнашиш учун қардош республикалардан келган меҳмонлар ҳам ўртоқ Н. С Хрушчев билан бирга келдилар.

Митингни комбинат партия комитетининг секретари ўртоқ А. К. Сергеева очади. У донгдор тўқимачи Нурия Мақсумовага сўз беради. Илғор ишчи барча социалистик миллатларнинг, шу жумладан ўзбек халқининг гуллаб-яшнаши тўғрисида тинмай қилинаётган ғамхўрлик учун Партияга ва Ҳукуматга тўқимачиларнинг кўп минг кишилик коллективи номидан қизғин ташаккур изҳор қилади.

— Биз, — дейди ўртоқ Мақсумова, — Ватанга тобора кўпроқ яхши сифатли газламалар бериш учун барча кучимизни сарф қиламиз. Биз ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириш, янги техникани ва илғор технологияни жорий қилиш йўлида тинмай ишлаймиз.

Ип фабрикасининг инженери ўртоқ К. П. Стрельцов Тошкент тўқимачилари Партия ва Ҳукуматнинг ҳар қандай топшириғини бажаришга, КПСС XX съездининг Директиваларида белгиланган олтинчи беш йиллик программасини муваффақиятли бажариш ишига муносиб ҳисса қўшишга қатъий бел боғлаганлар, деди

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Хрушчевга сўз берилади. Митинг қатнашчилари уни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

— КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан, — дейди у,—сизларни Ўзбекистон ССРнинг Ленин ордени билан мукофотланганлиги билан табриклашга ва қутлашга рухсат этингиз. Бу сўзлар узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олинади. «Улуғ совет халқига ура!». «Шонли Коммунистик партияга шон-шарафлар бўлсин!» деган сўзлар эшитилади. Каттакон цехнинг ҳамма томонларидан кучли «ура» садолари эшитилиб туради.

Ўртоқ Хрушчев саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида йиллик якунларга қисқача тўхталиб, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қўйган вазифалар тўғрисида гапиради. У жумладан, бундай дейди:

— Ўтган йил мамлакатимиз дон хўжалигининг ривожланиши учун муваффақиятли йил бўлди. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш натижасида давлатимиз 1955 йилдагига нисбатан 1 миллиард пуддан ҳам кўп товар дон олди. Мамлакат совхозлари, колхоз ва МТСлари икки йил ичида 35 миллион гектар қўриқ ерларни ўзлаштирдилар. Индустриямиз қишлоқ хўжалиги учун кўп миқдорда ҳозирги замон техникасини ишлаб чиқараётганлиги туфайли бунга имконият туғилди. Аммо биз эришилган ютуқлар билан қаноатланиб қолмаслигимиз лозим. Бутун қишлоқ хўжалигининг, шу жумладан чорвачиликнинг асоси бўлган дон хўжалигини бундан буён ҳам ривожлантириш керак.

Н. С. Хрушчев ўтган йил мамлакатимизда сут етиштириш анча кўпайганлигини айтади. Сут етиштиришнинг кўпайтирилганлиги ўз даврида кўп шаҳарларнинг аҳолисини сут билан ва сут маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлашга имкон берди. Эндиликда биз аҳолининг сутга ва сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларининг ўз давридагина эмас, балки бутун йил давомида тўла равишда қондирилишини таъминлашга эриша оламиз ва эришувимиз лозим. Ўртоқ Хрушчев Ўрта Осиёдаги бошқа республикалар сингари Ўзбекистон ССР ҳам чорвачиликни ривожлантириш соҳасида кейинда қолаётганлигини айтди. Ўзбекистонда, деди у, ҳар бир сигирдан йилига 780 литр сут соғиб олинмоқда, ҳолбуки Москва атрофидаги колхозда, бугун Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойида сўзга чиққан ўртоқ Генералов раислик қилаётган колхозда ҳар бир сигир 5 минг литрдан кўп сут беради. Бундан чиқадики, бу колхознинг ҳар бир сигири Ўзбекистонда 7 та сигирдан соғиб олинадиган миқдорда сут беради.

Ўртоқ Хрушчев ўз сўзида касаба союз ишидаги жиддий камчиликларни танқид қилди. У, касаба союзлар кўп вақт ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг туб масалаларидан четда турадилар, иш ҳақини тўғри уюштириш проблемаси билан шуғулланмайдилар, ишчилар оммасининг ташаббусини етарли даражада қўллаб-қувватламайдилар, деди.

— Ишлаб чиқариш кенгашлари сингари иш формасини олиб кўрингиз,—деди Н. С. Хрушчев.—Илгари ишлаб чиқариш кенгашлари корхоналарда катта роль ўйнаган эди. Корхона директори бундай кенгашга бораётганида баъзан уни титроқ босар эди. Эндиликда эса, аҳвол шу даражагача етганки, баъзи директорлар ишлаб чиқариш кенгашларига ҳатто бормайдилар ҳам. Ваҳоланки, бу кенгашлар ишлаб чиқаришни ривожлантиришда, ишлаб чиқариш коллективи олдида турган ҳамма вазифаларни ҳал этишда катта роль ўйнаши лозим. Сизларнинг кўп минг кишилик жуда катта коллективингиз бор. Директорнинг ёлғиз ўзи ва унинг ёрдамчилари бундай корхонани омманинг иштирокисиз бошқара оладими? Йўқ, албатта.

Сўнгра ўртоқ Хрушчев уй-жой қурилиши масалаларига тўхталди. Уй-жой қурилиши,—дейди у,—энг ҳаётий масалалардан биридир. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми уй-жой қурилиши учун капитал маблағ сарфлашни кўпайтириш зарур деб топди. Бу ишда омманинг ташаббусини кучайтириш, маҳаллий имкониятлар ва резервларнинг ҳаммасидан кенг фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга. Аммо бу имкониятлардан ва резервлардан Ўзбекистонда ва мамлакатнинг бошқа жойларида ҳам ҳали қониқарсиз фойдаланилмоқда. Масалан, Ўзбекистонда жуда кўп қамишзорлар борлиги маълум. Лекин ана шу қимматли бинокорлик материалидан уй-жой қурилишида деярли фойдаланилмаётир, ҳолбуки илгари сизнинг республикангизда уй-жой қурилишида қамишдан анча кенг миқёсда фойдаланилар эди.

Ўртоқ Хрушчев ўз нутқида саноатга ва қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш, министрликларни ва бошқармаларни ишлаб чиқаришга яқинлаштириш зарурлигига эътиборни жалб этади.

Н. С. Хрушчев ўз нутқининг охирги қисмини халқаро аҳвол масалаларига бағишлайди. У айтадики, Совет ҳукумати бутун дунёда тинчлик учун ҳамиша курашиб келди ва қатъий курашмоқда, қуролли кучларимиз сонининг камайтирилганлиги, Совет Иттифоқининг атом ва водород қуролини тақиқлаш юзасидан қайта-қайта киритган таклифлари ва Совет ҳукуматининг бошқа тадбирлари буни яққол кўрсатиб турибди. Бироқ, империалистик давлатлар ва биринчи навбатда Америка Қўшма Штатлари бу программани қабул қилишни истамаётирлар. Улар ҳатто, зўр бериб қуролланишни авж олдирмоқдалар. Бу ҳол бизлардан ҳушёрликни оширишимизни, қуролли кучларимизни мустаҳкамлашимизни талаб этади. Шу билан бирга Совет ҳукумати бундан буён ҳам тинчлик сиёсатини оғишмай амалга оширади, чунки бу сиёсат халқимизнинг ва бутун прогрессив инсониятнинг туб манфаатларига жавоб беради.

Ўртоқ Хрушчев ўз нутқининг охирида бундай дейди:

— Яшасин Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси!

— Яшасин Совет Иттифоқининг шонли ишчилар синфи ва унинг кўп сонли отрядларидан бири—тўқимачилик саноатининг ишчилари!

— Яшасин қаҳрамон совет халқи!

— Яшасин улуғ Коммунистик партия!

Митинг қатнашчилари ўртоқ Хрушчевнинг бу сўзларини гулдурос ва давомли қарсаклар билан кутиб оладилар. СССР халқларининг дўстлиги шарафига, улуғ Совет Ватани шарафига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига табрик сўзлари айтилади. (ЎзТАГ).

А. Навоий номли опера ва балет театрида концерт

14 январь кечқурун А. Навоий номидаги Ўзбек Давлат опера ва балет театрида Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойининг қатнашчилари шарафига республика санъат усталарининг иштироки билан катта концерт берилди.

Зўр муваффақият билан ўтган концертда КПСС Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳозир бўлди. Ўртоқ Хрушчев билан бирга Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. А. Муҳитдинов, республика Министрлар Советининг раиси ўртоқ С. К. Камолов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Ш. Р. Рашидов ва Ўзбекистон партия ҳамда совет органларининг бошқа раҳбарлари, шунингдек қардош республикалар делегацияларининг аъзолари ҳам театрда бўлдилар.

Концерт тугагандан кейин otoқли санъат усталари ўртоқ Н. С. Хрушчевга гулдасталар тақдим этдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ ҚУРУЛТОЙИ

(БОШИ 1- БЕТДА)

Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар остида қурултойнинг КПСС Марказий Комитети Президиуми составидан иборат фахрий президиуми сайланади.

1956 қишлоқ хўжалик йилининг якунлари ва 1957 йилда пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш соҳасидаги вазифалар тўғрисида доклад қилиш учун сўз Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ **С. К. Камоловга** берилади.

Ўртоқ С. К. Камолов ўз докладида 1956 йилда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини анча кўпайтиришга эришган республика колхозлари, МТС ва совхозларининг ишларини батафсил анализ қилади, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг қолоқ хўжаликларни илғор хўжаликлар даражасига кўтариш соҳасидаги ишларини кучайтириш зарурлигини таъкидлайди. Докладчи КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг республикага ғоят катта ёрдам бераётганлиги тўғрисида, социалистик мусобақанинг ва қардош республикалар ўртасидаги ўзаро ёрдамнинг буюк роли ҳақида гапиради.

Докладда республиканинг 1957 йилдаги вазифаларига катта эътибор берилади.

— Бизнинг олдимизда,— дейди ўртоқ Камолов,— бу йил дастлабки муваффақиятларни мустаҳкамлаш, пахтачиликни янада юксалтиришга эришиш вазифаси турибди. Ўзбек халқининг бурчи — бу йил Ватанга камида уч миллион тонна пахта беришдан, республикада ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 24 центнерга етказишдан иборат.

Эрталабки мажлисда доклад юзасидан музокаралар қизиб кетди.

Биринчи бўлиб Тўрақўрғон район партия комитетининг секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ **И. Набиев** сўзга чиқди.

Ўртоқ Набиев Тўрақўрғон районидаги пахтакорларнинг муваффақиятлари ҳақида сўзлаб берди. Ўтган йили чигит экиш учун ажратилган бутун майдонда ғўзалар 45x45 ва 50x50 сантиметрли схемалар бўйича квадрат-уялаб жойлаштирилди. Бу чора пахта ҳосилини кўпайтириш, қўл меҳнати сарфлашни камайтириш имконини берди.

Ўртоқ Набиев конкрет мисоллар келтириб, янги агротехниканинг афзалликларини кўрсатди.

Ўртоқ Набиев нутқининг охирида бундай деди:

— Тўрақўрғон райони меҳнаткашлари номидан сизларга ваъда бериб айтаманки, биз 1957 йилда ўз олдимизда турган вазифаларни шараф билан бажарамиз — ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта топширамиз.

Москва область, Луховицк районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат қаҳрамони ўртоқ **Ф. С. Генералов** минбарга чиқади. Залда ҳозир бўлган кишиларнинг ҳаммаси уни самимий кутиб олади. Ўртоқ Генералов Москва область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари номидан ўзбек халқига оташин, самимий салом топширади ва совет пахтачилигини ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятлари учун Ўзбекистон республикасининг Ленин ордени билан мукофотланганлигини табриклайди. Ўртоқ Генералов ўзи раҳбарлик қилаётган колхоз жамоат хўжалигининг комплекс асосда ривожланаётганлиги тўғрисида батафсил сўзлаб берди, чорва молларнинг маҳсулдорлигини янада ошириш ва хусусан маккажўхори майдонларини кенгайтириш ва унинг ҳосилини кўпайтириш ҳисобига мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш билан боғлиқ бўлган илмий-зоотехника ишлари соҳасидаги тажрибаларини ўртоқлашди. Дарё бўйларидаги энг яхши участкалар маккажўхори экиш учун ажратилди. Колхозда маккажўхори кўк ем-хашак учун ҳам, силос қилиш учун ҳам бирнеча йилдан буён етиштирилмоқда. Маккажўхори квадрат-уялаб экилмоқда. Маккажўхорини икки марта парвариш қилиш унинг яхши ривожланишига ёрдам беради. Бунинг натижасида ҳар гектар ердан 500 центнердан кўк масса олинмоқда.

— Бизнинг хўжалигимиз,— дейди ўртоқ Генералов,—колхоз ишлаб чиқаришининг экономикасини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб, маҳсулот единицасини ишлаб чиқариш учун меҳнат ва маблағ сарфлашни камайтирмоқда. Биз, ортиқча маъмурий-бошқарув аппаратидаги ва хизмат кўрсатувчи ходимлар сонини қисқартдик, иш нормаларини қайтадан кўриб чиқдик.

Шундан кейин Тошкент область партия комитетининг секретари ўртоқ **С. Н. Нуриддиновга** сўз берилади. Ўртоқ Нуриддинов область меҳнаткашларининг 1956 йилда саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятлари тўғрисида гапиради. Олтинчи беш йиллик биринчи йилининг саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари бажарилди ва пландан ташқари 400 миллион сўмли маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Область пахтакорлари 1956 йилда 465 минг тонна пахта етиштириш ва давлатга топшириш мажбуриятини олган эдилар.

— Биз,— деди ўртоқ Нуриддинов,— бу мажбурият тўла ва ошириб бажарилганлигини хурсандчилик билан маълум қиламиз. Давлатга 470 минг тонна пахта топширилди. Пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги гектарига 4,3 центнер оширилди.

Сўнгра ўртоқ Нуриддинов мўл ҳосил етиштириш, колхоз, МТС ва совхозлардаги ички резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланиш йўлидаги курашни уюштириш масалаларига батафсил тўхталиб ўтади. Ўртоқ Нуриддинов қолоқ колхозларни илғор колхозлар даражасига кўтариш соҳасида областдаги партия ва совет ташкилотлари томонидан кўрилаётган тадбирлар ҳақида гапиради. Ўртоқ Нуриддинов Мирзачўл ерларидаги колхозлар анча катта муваффақиятларга эришганликларини таъкидлайди.

Ўртоқ Нуриддинов мукаммал терим машиналарини вужудга келтириш, мўл ҳосилли ва тезпишар янги пахта сортларини етиштириш зарурлиги тўғрисидаги масалани кўтаради.

Ўртоқ Нуриддинов сўзининг охирида бундай дейди:

— Тошкент областининг меҳнаткашлари шонли Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлиги остида КПСС XX съездининг қарорларига амал қилиб, ялпи пахта етиштириш жиҳатидан республикада биринчиликни сақлаб қолишгина эмас, балки яқин йиллар ичида ҳосилдорлик бўйича ҳам биринчиликни олиш учун бутун кучларини сарф қиладилар.

Шу билан қурултойнинг эрталабки мажлиси тамом бўлади.

* * *

Кечқурунги мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ С. К. Камолов доклади юзасидан музокаралар давом этди.

Биринчи бўлиб Украина ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари ўртоқ **И. Т. Коршак** сўзга чиқади.

У, Совет Украинаси қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари номидан меҳнатсевар ўзбек халқига оташин, қардошлик саломини ва Ўзбекистоннинг Ленин ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан қизғин табрик топширади.

Сўнгра ўртоқ Коршак айтадики, бутун совет халқи билан биргаликда Украина меҳнаткашлари КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш йўлида фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар. Украина чорвадорлари катта муваффақиятларга эришдилар. Чунончи, 1956 йилда яроқли ерларнинг ҳар 100 гектарига ҳисоблаганда 130,2 центнер сут олинди. Хўжаликнинг сердаромад тармоғи ҳисобланган чўчқачилик муваффақиятли равишда ривожланмоқда.

— Маккажўхори экин майдонининг кескин равишда кенгайтириш ва бу экиннинг ҳосилдорлигини ошириш ҳисобига ем-хашак базасининг мустаҳкамланганлиги,— дейди ўртоқ Коршак,—чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнади. 1956 йилда бу муҳим экин майдонлари 7 миллион гектарга етказилди. Ҳар бир сигир учун 7,2 тоннадан маккажўхори силоси тайёрланди.

Ўртоқ Коршак колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришда Украина қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг эришган муваффақиятлари тўғрисида гапириб, ўз нутқининг охирида бундай деди:

— 1957 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни бажаришда Ўзбекистон меҳнаткашларига чин қалбдан муваффақиятлар тилаймиз.

— Қирғизистон меҳнаткашлари номидан ва Қирғизистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг топшириғига мувофиқ,—деди ўз нутқида Қирғизистон ССР Қишлоқ хўжалик министри ўртоқ **Т. Исқоқов,**—бутун қардош ўзбек халқига, шу қурултойнинг ҳамма қатнашчиларига алангали салом топширишга рухсат этгайсиз. Шу билан бирга республика Ленин ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан Ўзбекистон меҳнаткашларини чин кўнгилдан табриклашга ва Ватанимизнинг бахт-саодати йўлидаги олижаноб меҳнатда янги муваффақиятлар тилашга рухсат этгайсиз.

Сўнгра ўртоқ Исқоқов қардош республикалар пахтакорларининг социалистик мусобақаси, ўзаро тажриба алмашиш совет пахтачилигини кескин равишда ривожлантиришда ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида гапиради.

Ўртоқ Исқоқов Қирғизистон меҳнаткашларининг 1956 йилдаги муваффақиятлари ва қишлоқ хўжалик соҳасида бу йил республика олдида турган вазифалар тўғрисида муфассал сўзлади. У ўз нутқининг охирида пахтакор республикалар ўртасидаги социалистик мусобақани давом эттириш ҳақида таклиф киритади.

Шундан кейин Наманган районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ **Х. Соиббоев** сўзга чиқиб, қурултой қатнашчиларига колхозчилар ва механизаторларнинг пахтадан юқори ҳосил етиштириш учун олиб борган фидокорона кураши тўғрисида сўзлаб берди. 1956 йилда қишлоқ хўжалик артели ҳар гектар ердан давлатга 42 центнердан пахта топширди. Бу ютуққа, аввало, ҳамма экин майдонида чигитни квадрат-уялаб экишдан иборат прогрессив усулнинг жорий қилинганлиги туфайли эришилди.

Ўртоқ Соиббоев Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига пахтакорлар тўғрисидаги доимий ғамхўрликлари учун колхозчиларнинг оташин миннатдорлигини изҳор қилади.

Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **А. Раҳматуллаев** нутқ сўзлайди. Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари,—дейди у, КПСС XX съездининг қарорларини бажариш учун курашиб, пахта ва чорвачилик маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтиришга муваффақ бўлдилар. Ўтган йилда пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги гектарига яна 3 центнер оширилди.

Сўнгра ўртоқ Раҳматуллаев пахта ҳосилдорлигини ошириш учун янги агротехника усулларини жорий қилиш, қиш фаслида запас суғориш ўтказишнинг аҳамиятини конкрет мисоллар билан кўрсатади.

Ҳозирги вақтда область колхозларида ва МТСларида бу йил пахтадан юқори ҳосил олиш учун тайёргарлик ишлари қизғин бораётир.

Ўртоқ Раҳматуллаев республика Қишлоқ хўжалик ва Сув хўжалиги министрликларининг раҳбарларини областга яхши ёрдам бермаётганликлари учун танқид қилади.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойининг кечқурунги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ **Н. С. Хрушчев** катта нутқ сўзлади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз нутқининг кўп қисмини совет пахтачилигини янада юксалтириш, маҳсулот единицасини ишлаб чиқариш учун сарфланадиган меҳнатни камайтириш, илғор тажрибани ҳамда фан ютуқларини пропаганда қилиш ва уни колхозлар, МТС ва совхозлар практикасига жорий қилиш вазифаларига бағишлади.

Ўртоқ Хрушчев партия ва совет ташкилотларини саноат, уй-жой қурилиши ва меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш соҳасидаги вазифаларига ҳам тўхталиб ўтди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва кўп марта қарсаклар билан бўлиниб турди. (ЎзТАГ).

1956 қишлоқ хўжалик йилининг якунлари тўғрисида ва пахтачилик ҳамда бошқа экинлар ҳосилини ошириш бўйича 1957 йилги вазифалар

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ С. К. КАМОЛОВ доклади

Ўртоқлар!

Совет кишилари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тарихий XX съезди томонидан хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида қўйилган жуда катта вазифаларни ғоят зўр ғайрат билан амалга оширмоқдалар.

1956 йил мамлакатимизда коммунизм қуриш учун курашда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ҳақиқатан ажойиб йил бўлди.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам жуда катта муваффақиятларга эришдилар.

Ўтган йил мобайнида Россия федерациясининг ғаллакорлари Ватанга 2 миллиард пуддан кўпроқ ғалла бердилар. Бу муваффақиятнинг қўлга киритилишига қўриқ ерларни ўзлаштириш ижобий таъсир қилди. Россия Федерациясининг 7 области ва ўлкаси дон етиштиришда эришган ғалабалари учун Ленин ордени билан мукофотланди. **(Қарсаклар).**

Қозоғистон совет халқига 1 миллиард пуд ғалла берди. Ҳозирги вақтда Қозоғистон Совет Иттифоқининг Россия Федерациясидан кейин энг катта ғалла кони бўлиб қолди. Қозоғистон республикаси ҳам Ленин ордени билан мукофотланди. **(Қарсаклар).**

1956 йилда Украина қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш учун курашда янги муваффақиятларга эришди.

Пахтакор республикаларнинг ҳаммаси катта муваффақиятларга эришдилар. Тожикистон, Қирғизистон ва Туркманистон республикалари ҳам Ленин ордени билан мукофотланди. **(Қарсаклар).**

Москва ва Воронеж қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари чорвачиликни ривожлантиришда зўр ғалабани қўлга киритдилар. Москва ва Воронеж областлари Ленин ордени билан мукофотланди. **(Қарсаклар).**

Белоруссия, Литва, Грузия, Молдавия, Арманистон, Латвия, Эстония колхозлари, МТСлари ва совхозлари қишлоқ хўжалигини юксалтиришда ажойиб муваффақиятларга эришдилар.

Улуғ мамлакатимизнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига шон-шарафлар бўлсин! **(Давомли қарсаклар).**

Ўртоқлар!

Ўзбекистон халқлари ҳам халқ хўжалигини ривожлантириш, меҳнаткашларнинг маданиятини ва моддий фаровонлигини янада юксалтириш учун курашда 1956 йилда катта муваффақиятларга эришди.

Саноат ишлаб чиқариш плани 104 процент бажарилди. Пландан ташқари 800 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилди. Саноат ва уй-жой бинолари қуриш соҳасида катта ишлар авж олдириб юборилди. Товар обороти плани тўла бажарилди.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтирдилар. Пахта, сут, гўшт, тухум, жун, пилла, қоракўл терилари, толали экинлар ҳосили, картошка, сабзавот, қовун-тарвуз ва узум тайёрлаш планлари муваффақият билан бажарилди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг декабрь ойида бўлиб ўтган Пленуми социалистик экономиканинг аҳволини чуқур анализ қилиб берди, саноатни, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг, Совет давлати қувватини мустаҳкамлашнинг ҳамда совет халқининг моддий фаровонлигини яхшилашнинг конкрет йўлларини кўрсатиб берди.

Бутун Совет Иттифоқи меҳнаткашлари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларини қизғин маъқуллаб, олтинчи беш йилликнинг иккинчи йилидаги планларни муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар.

Ўртоқлар!

Бундан икки йил муқаддам шу залнинг ўзида бўлиб ўтган қишлоқ хўжалик илғорлари кенгашида республикамиз партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг иши пахта тайёрлаш планларининг йил сайин бажарилмай келаётганлиги учун, пахта етиштиришда прогрессив усулларни жорий қилишга нисбатан бўлаётган консерватизм учун жиддий танқид этилган эди.

Ўшанда биз бу камчиликларни ва хатоларни жуда қисқа муддат ичида тугатамиз, деб Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ва Совет Иттифоқи Ҳукуматига сўз берган эдик.

Бугун биз ўз сўзимизнинг устидан чиқдик, деб айтаоламиз. Республика колхозлари ва совхозлари пахта тайёрлаш планини бажариб, давлатга 2 миллион 860 минг тонна пахта топширдилар. Бу пахтанинг 85 проценти биринчи сортларга қабул қилинди. Ўзбекистон ҳеч қачон шунчалик кўп ва яхши сифатли пахта тайёрламаган эди.

1956 йилда республика колхозлари ва совхозлари урушдан олдинги 1940 йилдагига нисбатан 1 миллион 475 минг тонна, яъни икки баравардан кўп пахта топширдилар.

Ўша кенгашда — пахта етиштиришнинг энг муҳим шарти — ҳосилдорликни оширишдир деб, кўрсатиб ўтилган эди.

Эндиликда айтишимиз керакки, ўтган йил пахта етиштиришни ўстиришга асосан пахтанинг ҳосилдорлигини ошириш йўли билан эришдик. 1 миллион 300 минг гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 22 центнердан, ёки ўтган йилдагига қараганда 3 центнер кўп ҳосил олдик. Республикамизда пахтанинг ҳосилдорлиги шунчалик катта бўлмаган эди.

Партия ва Ҳукумат республика пахтакорларининг фидокорлик билан қилган меҳнатига юксак баҳо бердилар. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси иккинчи марта Ленин ордени билан мукофотланди. **(Давомли қарсаклар).**

Республиканинг энг яхши кишиларидан 16 мингга яқин киши пахтачиликни ва халқ хўжалигини ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун Совет Иттифоқи орденлари ва медаллари билан мукофотландилар.

Икки юз киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонни олишга сазовор бўлди. **(Қарсаклар).**

Илғор кишиларимизни мана шу юксак мукофот билан чин кўнгилдан қутлашга ва уларга сиҳат-саломатлик ҳамда севикли социалистик Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида яна ҳам кўпроқ муваффақиятлар тилашга ижозат берингиз. **(Давомли қарсаклар).**

Қурултой номидан, Ўзбекистоннинг ҳамма меҳнаткашлари номидан Партия ва Ҳукуматга бизга бунчалик оталарча ғамхўрлик қилганликлари ва жуда катта ёрдам берганликлари учун чин кўнгилдан раҳмат айтамиз. Ўзбек халқи мана шундай ғамхўрлик ва ёрдам туфайли коммунизм қуришнинг кенг, ёруғ йўлига чиқиб олди. **(Давомли қарсаклар).**

Республикамиздаги энг катта пахтакор областларнинг пахтачиликни ривожлантиришда айниқса катта муваффақиятларга эришганликларини таъкидлаб ўтишимиз керак.

Тошкент областининг колхозлари ва совхозлари 190 минг гектар ернинг ҳар гектаридан ўрта ҳисоб билан 24,6 центнердан пахта олдилар ва давлатга 470 минг тонна пахта топширдилар ва олган мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар.

Азалдан бери пахтачилик билан шуғулланиб келаётган Фарғона водиси Ватанга 1 миллион 100 минг тонна пахта топширди, шу жумладан Андижон области 158 минг гектар ернинг ҳар бир гектаридан ўрта ҳисоб билан 26,5 центнердан ҳосил олиб, давлатга 420 минг тонна пахта топширди.

Сурхондарё областида пахтанинг совет навининг ҳар бир гектаридан 31 центнердан ҳосил олинди.

Денов, Оржоникидзе, Сирдарё, Тўрақўрғон, Ленин, Пахтаобод, Тошлоқ, Наманган, Уйчи, Андижон, Янгийўл, Чинобод, Чархин, Свердлов, Китоб, Узун, Шўрчи, Тўрткўл, Урганч районларининг пахтакорлари жуда катта муваффақиятларга эришдилар.

Ўзбекистон Компартиясининг Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети мазкур районларга кўчма Қизил байроқлар топширди. **(Қарсаклар).**

Бугун биз ҳамма колхозчиларга, совхозларнинг ва МТСларнинг ишчиларига, шаҳарларнинг меҳнаткашларига, студентларга ва ўқувчиларга қилган фидокорона меҳнатлари учун мингдан-минг раҳмат деймиз. **(Қарсаклар).**

Республикамиздаги колхозларнинг кўпчилиги пахтачиликни ривожлантиришда 1956 йилда жиддий муваффақиятларга эришдилар.

Пахтанинг ҳар бир гектаридан 15 центнердан кам ҳосил олаётган колхозларнинг сони 1955 йилдагига нисбатан икки баравар камайди, пахтанинг ҳар бир гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил олаётган колхозларнинг сони икки баравар кўпайди. Ҳозир бизда пахтанинг ҳар бир гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил олаётган 166 колхоз бор.

Пахтачилик бригадаларининг 344 таси ҳар бир гектардан 40 центнердан ошириб ҳосил олди:

Оржоникидзе районидаги Хрушчев номли колхозда Тўхта Абдуллаева бригадаси ҳар бир гектардан ўрта ҳисоб билан 52 центнердан;

Тўрақўрғон районининг Киров номли колхозида Турғунбой Сиддиқов бригадаси ҳар бир гектардан 50 центнердан;

Олтиариқ районининг Ленин номли колхозида Нугмон Қўзибоев бригадаси ҳар бир гектардан 47 центнердан;

«Сурхон» совхозида ўртоқ Бекназар Маҳмудов бригадаси 58 гектар ернинг ҳар бир гектаридан 51,4 центнердан;

Холдевонбек районининг «Ленинизм» колхозидаги ўртоқ Мамат Йўлдошев звеноси ҳар бир гектардан 62 центнердан;

Олтиариқ районининг Ленин номли колхозида ўртоқ Раим Аҳмедов звеноси ҳар бир гектардан 61 центнердан пахта олди ва ҳоказо.

Пахтадан мўл ҳосил олишда бизнинг механизаторларимиз ўтган йил ҳар қачонгидан кўра кўпроқ роль ўйнадилар.

Оржоникидзе МТС тракторчиси ўртоқ Аббос Жуманов ўзига бириктириб қўйилган пахта ерларида аъло даражада ишлаб, ҳар бир гектардан 45 центнердан;

Денов 1-МТС тракторчиси ўртоқ Тожи Пардаев ўзига бириктириб қўйилган пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 47 центнердан ҳосил олинишини таъминлади.

Колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг энг яхши ташкилотчилари қилган ишларини бу қурултойда алоҳида кўрсатиб ўтишимиз лозим:

Уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов — Октябрь районидаги Каганович номли колхоз; **(Қарсаклар).**

Иброҳим Бакиров — Андижон районидаги Сталин номли колхоз;

Ким Пен-Хва — Ўртасарой районидаги «Полярная Звезда» колхози;

Матқобулов Абдужамил — Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози;

Одилов Султон — Свердлов районидаги, Сталин номли колхоз;

Ортиқов Рахматулла—Чортоқ районидаги «Москва» колхози;

Отақулов Бозорбой — Олтиариқ районидаги Маленков номли колхоз;

Боймуродов Нурали — Жарқўрғон районидаги «Меҳнат роҳат» колхози;

Дўстов Искандар — Боғот районидаги Нариманов номли колхоз;

Дурдиев Абаджон — Тўрткўл районидаги Горький номли колхоз;

Зибров В. Т. — Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхози;

Икромов Мамадали — Наманган районидаги «Ленинград» колхози;

Мавлонов Саъдулла — Жиззах районидаги Каганович номли колхоз;

Маҳмудов Жуман — Китоб районидаги Хрушчев номли колхоз;

Мирзаахмедов Абдулла — Тўрақўрғон районидаги «Ўзбекистон» колхози ва бошқалар.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш вазифаларини ҳал қилишда СоюзНИХИ, Фанлар академияси, Ўрта Осиё Ирригация илмий-текшириш институти, Ўрта Осиё механизациялаш ва электрлаш институти, чорвачилик институтининг олимлари ҳам актив иштирок қилдилар.

Ўзбекистон экономикаси ва маданиятининг бошқа ҳамма соҳаларида бўлгани каби, қишлоқ хўжалигини юксалтириш ҳам аввало партиямиз тўғри миллий сиёсатининг, Совет Иттифоқи халқлари дўстлигининг натижасидир.

Қишлоқ хўжалигини планлаштиришнинг янги тартиби тўғрисида, пахта етиштириш ва тайёрлашни моддий жиҳатдан янада кўпроқ рағбатлантириш тўғрисида, Мирзачўл ва Марказий Фарғона ерларини суғоришни ривожлантириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг чиқарган қарорлари пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини юксалтиришда жуда катта аҳамиятга эга бўлди.

Қилинган ишларни якунлаш, эришган муваффақиятларимизни айтиб ўтиш билан бирга, ишимиздаги ҳамма камчиликларни ва нуқсонларни ҳам кўрсатиб ўтишимиз, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтирмоқ учун фойдаланилмаётган резервларни ва имкониятларни очиб ташлашимиз ҳамда 1957 йилда олдимизда турган катта вазифаларни бажариш йўлларини белгилаб олишимиз лозим.

Қишлоқ хўжалиги соҳасидаги ишларимизнинг айрим масалаларига яна ҳам муфассалроқ тўхталиб ўтишга руҳсат этингиз.

Пахтачиликни янада ривожлантириш муҳим вазифадир

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети бизга пахтачиликка раҳбарлик қилишдаги жиддий хатоларимизни ўз вақтида кўрсатиб берди. Биз бу хатоларни тузатиб, пахтачилик агротехникасидаги қолоқлик ва консерватизмни бартараф қилишга муваффақ бўлдик.

Хўш, биз бу хатоларни қандай қилиб тузатдик?

Ерларни экишга тайёрлашга алоҳида аҳамият берилди. Ўтган йил биз бутун пахта майдонининг учдан икки қисмига чигитни кузда шудгор қилиб қўйилган ерга экиб олдик.

Мелиорация ҳолати ёмон бўлган районларда қиш мавсумида ерларнинг шўри яхшилаб ювилди.

Ерларни текислашга катта эътибор берилди, чунки илғор хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, ерларни яхшилаб текислаб қўйиш квадратларнинг тўғри чиқиши, эгатларда сувнинг тошиб кетмай, яхши оқиши ва ғўзаларнинг нормал қалинликда бўлиши ва нормал равишда ривожланиши учун муҳим шартдир.

Чигитни квадрат-уялаб экишга ўтиш ва ғўза қатор ораларини узунасига ҳамда кўндалангига ишлашни таъминлаш учун республика МТСлари ва совхозлари техникани мана шу талабга мослаб ўзгартириш соҳасида катта иш қилдилар. Қисқа муддат ичида 9 минг трактор, 5 мингта сеялка, 9 мингдан кўпроқ культиватор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари мана шу тариқа ўзгартирилди.

Бу ишда саноат корхоналари қишлоқ хўжалигига катта ёрдам бердилар.

Ер тузувчилар қиш фаслида далаларга асбоблар билан режа тортиб чиқдилар. Бу эса, ўлчов сими ёрдами билан чигитни квадрат-уялаб экиш ишларининг яхши сифатли бўлиб чиқишига ёрдам берди.

Колхозчилар ва тракторчилардан 60 мингдан кўпроқ кишига квадрат-уялаб экиш техникаси махсус равишда ўргатилди. Чигит экишнинг бу янги усулини МТСлар, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари, партия — совет активлари ҳам ўрганиб олдилар.

Бутун пахта майдонига чигитни фақат горайтирилган қатор ораларига, 800 минг гектардан кўпроқ ерга эса чигитни квадрат-уялаб экилди. Шу жумладан, Тошкент области колхозларида пахта майдонининг 75 процентига, Андижон областида пахта майдонининг 82 процентига, Наманган областида пахта майдонининг 88 процентига, Тўрақўрғон, Ўртасарой ва бошқа бир қанча районларда бутун пахта майдонининг деярлик ҳаммасига чигит квадрат-уялаб экилди.

Агротехникада шаблондан воз кечиш, колхозлар, совхозларнинг ўз ташаббусларини ошириш, чигитни энг қисқа ва энг қулай муддатларда экиб олишга имкон берди. Кўпгина хўжаликларда бутун экин майдонига чигит 7-8 кун ичида экиб олинди.

Бу эса, экилган чигитни тупроқнинг ўзидаги нам билан бир текисда ва бақувват қилиб ундириб олишга имкон берди. Чигитнинг бир текисда ва тупроқнинг нами билан униб чиқиши эса мўл ҳосил олишнинг энг муҳим шартидир.

Бу ишларнинг ўтган йиллардаги ишлардан яна бир фарқи шу бўлдики, суғориладиган ерлардан яхши фойдаланилди, ҳар бир гектарда ғўза тупларининг белгиланган қалинликда ва бир текисда бўлиши ҳамда ўсиши учун қизғин кураш олиб борилди.

(ДАВОМИ 3-БЕТДА)

Ўзбекистонга Ленин ордени топширилганлиги муносабати билан ҳукумат қабул маросими

13 январь кечқурун Тошкентда Ўзбекистон ССР ҳукумати Ўзбекистонга Ленин ордени топширилганлиги муносабати билан катта қабул маросими ўтказди.

Округ Офицерлар уйининг олтита залида байрам вақтидагидек дастурхон ёзилган столлар теварагига республиканинг энг яхши кишилари — саноат корхоналарининг донгдор ишчилари ва инженерлари, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг донгдор усталари, отоқли олимлар, адабиёт ва санъат арбоблари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг раҳбарлари — ҳаммаси бир ярим мингга яқин киши тўпланди. Ҳозир бўлган кишилардан кўпининг кўкрагида орден ва медаллар ярқираб турибди. Ватан шавкатли меҳнатлари учун уларни ана шу орден ва медаллар билан мукофотлаган. Қабул маросимининг қатнашчилари орасида тантана арафасида бу юксак ва фахрий унвонни олишга муяссар бўлган юзлаб Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари бор. Бу ерда уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, жамоат хўжалигининг талантли ташкилотчиси, Тошкент область, Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг раиси Ҳамроқул Турсунқулов, пахтадан мўл ҳосил етиштирган Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларидан Абдулла Ортиқов, Абдужамил Матқобилов, Иброҳим Бакиров ва бошқа кўпгина пахтачилик новаторлари ҳозир бўлдилар. Қардош республикалардан келган азиз меҳмонлар ҳам Ўзбекистон меҳнаткашларининг вакиллари билан бирга бўлдилар.

Қабул маросимига келган КПСС Марказий Комитетининг биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевни ҳозир бўлганлар давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

Қабул маросими қатнашчилари орасида Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари М. А. Абдураззоқов, О. А. Алимов, А. П. Бизов, С. К. Камолов, А. А. Лучинский, Р. Е. Мельников, М. З. Мирзаахмедов, Қ. Муртазоев, Н. А. Муҳиддинов, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари А. Н. Рудин, Ё. С. Насриддинова, Ғ. С. Султонов, И. В. Бабков, П. Сеитов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари В. Я. Емцов, М. Жуманазаров, Тошкент область партия комитетининг секретари С. Нуриддинов, Андижон область партия комитетининг секретари Р. Қурбонов, Самарқанд область партия комитетининг секретари Н. Ёқубов, Фарғона область партия комитетининг секретари Т. Қамбаров, Наманган область партия комитетининг секретари А. Тоиров, Қорақалпоғистон область партия қомитетининг секретари Н. Маҳмудов, Сурхондарё область партия комитетининг секретари О. Ҳакимов, Қашқадарё область партия комитетининг секретари М. Ғ. Ғуломов, Бухоро область партия комитетининг секретари А. Ризаев, Хоразм область партия комитетининг секретари М. Раҳмонов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Ғ. Ғуломов, Ўзбекистон касаба союзлари советининг раиси Ж. Қ. Хўжаев, республика министрлари, область ижроия комитетларининг раислари, СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари бор эди.

Қабул маросимида Тожикистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Ўлжабоев ва Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Додхудоев, Қирғизистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Р. Раззоқов, Туркманистон КП Марказий Комитетининг секретари Н. Дурдиева, Ленинград область партия комитетининг секретари Н. Г. Коритков, Москва область ижроия комитети раисининг ўринбосари И. М. Скачков, Украина ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари И. Т. Коршак, Арманистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари А. К. Шекоян, Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалик министри Г. А. Сеидов ҳозир бўлдилар.

Шонли Коммунистик партия ва жонажон Совет ҳукумати учун, улуғ социалистик Ватаннинг гуллаб-яшнаши учун, кўп миллатли совет давлати куч ва қудратининг манбаъи бўлган халқлар ўртасидаги бузилмас дўстликнинг мустаҳкамланиши учун, саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятнинг энг яхши кишилари учун бирин-кетин қадаҳ кўтарилади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ва Н. А. Муҳитдинов, С. К. Камолов ва Ш. Р. Рашидов залларни айланиб, меҳмонларни Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳаётидаги қувончли кун билан табриклайдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз меҳнати билан социалистик Ватаннинг куч ва қудратини мустаҳкамлаётган, халқ бойлигини яратаётган, турмушимизни янада яхшироқ ва фаровонроқ қилаётган кишилар учун қадаҳ кўтаради. Ўртоқ Хрушчев юксак мукофотга сазовор бўлган Ўзбекистон меҳнаткашларининг қувончи — мамлакатимиздаги барча халқларнинг, Совет Иттифоқидаги ҳамма меҳнаткашларнинг қувончидир, дейди ва Совет Ўзбекистонида Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларининг ва орденлиларнинг қаторлари йил сайин кўпая боради, умуман республика халқ хўжалиги ва маданиятнинг барча соҳаларида янги муваффақиятларга эришади, деб ишонч билдиради.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Тошкент области ва Фарғона водисининг пахтакорлари учун, талантли, меҳнатсевар ўзбек хотин-қизлари учун, ажойиб новатор пахтакор, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов учун ҳам қадаҳ кўтарди.

Қабул вақтида Ўзбекистон санъат усталарининг иштироки билан концерт берилди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ ҚУРУЛТОЙИ

Ўртоқ С. К. КАМОЛОВ докладининг давоми

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Ғўза қатор ораларини ишлаш ва озиқлантириш ишлари аввалги йиллардагига қараганда анча уюшқоқлик билан ва яхши сифатли қилиб ўтказилди. Ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига машина билан культивация қилиш бу тадбирнинг ўтказилишига кўп жиҳатдан ёрдам берди. 700 минг гектардан кўпроқ ердаги ғўза қатор оралари кўндалангига культивация қилинди. Ғўза қатор оралари бутун республикада ўрта ҳисоб билан 2,6 мартадан, кўп МТСларда эса 3-4 мартадан культивация қилинди.

Чигитни квадрат-уялаб экиш ва ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлашнинг ўтган йилги якунларидан қандай хулосалар чиқариб олишимиз керак:

I. Қатор оралари узунасига — кўндалангига культивация қилинган далаларда тупроқ ҳамиша юмшоқ бўлиб турди ва бегона ўтлар ўсмади, бу эса, чигит қаторлаб экилган далаларга қараганда ғўзанинг ўсиши учун катта қулайлик туғдирди. Ғўзаларнинг бутун майдонда анча тўғри жойлаштирилганлиги ўсимликлар учун иссиқлик шароитини яхшилайди, бу эса ғўза тупларида ҳосил элементларининг кўп ва бир текисда тўпланиб боришига, эрта етилишига ёрдам беради. Айрим районларда сув камчил бўлган ва ўтган йилнинг ёзи иссиқ келган шароитда ғўзанинг ўсиши учун вужудга келтирилган бу ҳолат катта аҳамиятга эга бўлди.

Мана шуларнинг ҳаммаси чигит қаторлаб экилган жойлардагига қараганда ҳосилнинг 15-20 процент ва ундан ҳам кўпроқ ошишини таъминлади.

II. Қатор ораларини узунасига — кўндалангига ишлаш усули кенг қўлланилганлиги натижасида пахтакорларнинг меҳнати енгиллашди, меҳнат унумдорлиги ошди. Шу туфайли 15-20 миллиондан кўпроқ меҳнат куни тежалди.

Учта совхозда: 1-Боёвут, 3-Боёвут ва Оққўрғон совхозларида чигитни қаторлаб экишга нисбатан квадрат-уялаб экишнинг қандай натижалар берганлигини кўрсатувчи маълумотларни айтиб ўтамиз.

Схема	Майдон	Ҳосилдорлик	Пахтанинг ҳар бир центнерига сарфланган одам-куни (бунга пахта теримида сарфланган меҳнат кирмайди)
50Х50	1094	28,8	0,96
60×45 (ўлчов сими ёрдами билан экилган)	3278	26,8	0,94
60×45	6994	25,5	0,93
қаторлаб	3088	24,2	1,3

Биринчи Юқори Чирчиқ МТСи зонасидаги колхозларда 3590 гектар ернинг ҳар гектаридан ўрта ҳисоб билан 24,5 центнердан ҳосил олинган ва пахтанинг ҳар бир центнерини етиштирмоқ учун 8,2 меҳнат куни сарфланган, шу ҳисобдан чигит квадрат-уялаб экилган 989 гектар ернинг ҳар гектаридан 30,4 центнердан ҳосил етиштирилиб, бир центнер пахтага 5,6 меҳнат куни сарф бўлган.

Кармана районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози квадрат-уялаб экилган пахтанинг ҳар гектаридан 23,3 центнердан ҳосил олган, 1 центнер пахтани етиштирмоқ учун (терим сарфларидан бошқа) 5,2 меҳнат куни сарф бўлган, шу билан бирга қаторлаб экилган пахтанинг ҳар гектаридан 18,5 центнердан ҳосил етиштирилиб, 1 центнер пахтага 8 меҳнат куни сарфланган.

Бундай мисолларни кўп келтириш мумкин.

Ўртоқлар! Ҳосилдорликда орқада қолаётган колхозларни ўрта даражадаги ва илғор колхозларга етказиб олиш пахта етиштиришни кўпайтиришда катта резерв бўлгани учун, республиканинг партия ва совет органлари бу колхозларни мустаҳкамлашда бир қанча иш қилдилар.

350 га яқин колхоз яхши тайёргарлик кўрган раислар ҳамда бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари билан мустаҳкамланди. Энг тажрибали агрономлар, зоотехниклар ва механизаторлар мана шу колхозларга юборилди. МТСлар шу колхозларга энг яхши тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини бириктириб қўйдилар. Шу колхозларда чигитни квадрат-уялаб экиш ва ғўза қатор ораларини узунасига — кўндалангига культивация қилиш айниқса кенг ёйилди. Қолоқ колхозларда ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш ва уларни сув билан қондириб таъминлаш соҳасида катта ишлар қилинди. Қолоқ колхозларга доимий ёрдам бериб туриш мақсадида Марказий Комитет ва республика ҳукуматининг аъзолари, республика ва область ташкилотларининг ходимлари шу колхозларга бириктириб қўйилди. Бу ходимлардан кўплари уларга муттасил амалий ёрдам бериб турдилар.

Мана шу тадбирларнинг ҳаммаси қолоқ колхозларда ишни жиддий равишда тўғрилаб олишга имкон берди.

Пискент районидаги Карл Маркс номли колхоз ернинг ҳар бир гектаридан 1955 йилда 8,9 центнердан ҳосил олган бўлса, 1956 йилда 22 центнердан ҳосил олди. Колхознинг пул даромади кўпайиб, 718 минг сўмдан 2 миллион 100 минг сўмга етди

Вобкент районида 11 колхоз бир қанча йиллардан бери пахта планини бажармасдан келар эди. Шу колхозлар 1956 йил социалистик мажбуриятларини бажардилар. Шу райондаги Сталин номли колхоз ҳар бир гектардан олинаётган пахта ҳосилини бир йил ичида 7 центнер миқдорида, Будённий номли колхоз эса, 6 центнер миқдорида кўпайтирди ва ҳоказо.

Ўртоқлар! Республикамизнинг ўтган йил давлатга 3 миллион тонна пахта топширамиз деб олган мажбурияти реал мажбурият эди. Колхоз ва совхозларда мана шундай ҳосил олиш учун ҳамма имкониятлар бор эди. Лекин ишни ташкил қилишда йўл қўйилган нуқсон ва камчиликлар юз берганлиги сабабли 140 минг тонна кам бажарилди.

Қўлга киритилган дастлабки ютуқларни мустаҳкамлаш ва пахтачиликни янада юксалтиришга эришиш бу йил олдимизда турган вазифадир.

Ҳар бир гектардан олинадиган ҳосилни умуман бутун республикада ўрта ҳисоб билан 24 центнерга етказиб, бу йил Ватанга камида 3 миллион тонна пахта беришимиз керак. Ўзбек халқининг ватанпарварлик, интернационал бурчи шудир.

Мана шу вазифани назарда тутиб, областларнинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ҳар қайси областда етиштириладиган пахтанинг миқдори ва унинг ҳосилдорлиги тўғрисида қуйидаги таклифни киритдилар:

Тошкент области	— 490 минг тонна,	ҳар гектардан	26 центнердан
Фарғона «	— 410 «	« «	24.0 «
Наманган «	— 312 «	« «	27.0 «
Андижон «	— 435 «	« «	27.5 «
Самарқанд «	— 340 «	« «	21.0 «
Бухоро «	— 280 «	« «	20.0 «
Қашқадарё «	— 120 «	« «	20.0 «
Сурхондарё «	— 208 «	« «	26.0 «
Хоразм «	— 230 «	« «	22.0 «
Қорақалпоғистон АССР	— 175 «	« «	18.0 «

Шу билан бирга, давлатга пахта топшириш планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллик байрамига қадар бажариш ва шу муддатгача пахтанинг ҳамма ҳосилини батамом териб олиш зарур.

Бу катта вазифанинг бажарилишини таъминламоқ учун биз:

1. Ерни яхши сифатли қилиб ҳайдаш ва уни ўз вақтида экишга тайёрлаш учун ҳар бир қулай кундан фойдаланишимиз лозим.

Ерларни ҳайдаш, шўр ерларнинг шўрини ювиш ва далаларни текислаб қўйиш ишлари январь ва февраль ойида албатта тугалланиши лозим, бу иш Бухоро областида эса 15 мартдан кечиктирилмай, Хоразм областида ва Қорақалпоғистонда эса апрель ойининг бошигача битказилиши керак.

Бироқ биз ҳозир бу ишларни кечиктириб юбормоқдамиз. Ҳаммаси бўлиб 1 миллион 80 минг гектар, ёки 55 процент ер ҳайдалган, 83 минг гектар, ёки 9 процент ернинг шўри ювилган. Шудгор қилишда Фарғона, Самарқанд, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР колхозлари орқада қолмоқдалар.

2. Қишда тупроқда етарлик миқдорда нам тўпланган тақдирда экилган чигитнинг барвақт бақувват бўлиб ёппасига униб чиқиши учун қулай шароит вужудга келади.

Пахтакорлар пахта ҳосилини оширмоқ учун қишда яхоб бериш усулини қадим замонлардан бери қўлланиб келмоқдалар. Афсуски, кейинги йилларда яхоб беришга етарлик аҳамият берилмай қўйди. Бу камчиликни дарҳол тузатиш керак.

Тупроқда нам етарлик бўлмаган ерларга албатта яхоб бериш лозим.

3. Гўнг ва бошқа маҳаллий ўғитлардан тўғри фойдаланиш пахта ҳосилдорлигини оширадиган катта резервдир.

Республиканинг илғор колхозлари ҳар бир гектар ерга органик ўғитларни минерал ўғитлар билан бирликда қўшган ҳолда 10-12 тонна ва ундан ҳам кўпроқ ўғит солмоқдалар.

Биз бу йил камида 15 миллион тонна гўнг ва маҳаллий ўғит тайёрлашимиз ва бу ўғитлардан бу йил пахта ҳосилини тағин ҳам ошириш учун тўла фойдаланишимиз зарур, ваҳоланки, гўнг тайёрлаш ҳалигача қизитиб юборилмаган.

Гўнгни асраш ишида тартиб ўрнатиш, ҳар қайси ферма ёнида ва ҳар қайси далачилик бригадасида гўнгхона қуриш керак.

4. Квадрат-уялаб экиш усулини қўлланиш тажрибаси бошқа агротехника тадбирлари сингари бу тадбирни ўтказишда ҳам шаблонга йўл қўйиш ярамаслигини кўрсатади.

Колхозлар, совхозлар, районлар ва областларнинг таклифларига биноан, 1957 йилда чигитни қуйидаги схемалар билан экиш мўлжалланмоқда.

схемалар	
50Х50	572
55Х55	63
60Х60	176
60Х45	176
45Х45	8

Квадрат-уялаб экишдан яхши натижа олмоқ учун колхозлар ва совхозлар бу йил 536 минг гектар ерга, яъни ўтган йилдагига қараганда икки баравар кўп ерга чигитни режа сими ёрдами билан экмоқчилар.

Ҳозирнинг ўзидан бошлаб ҳар бир колхозда чигитнинг қайси схема билан экилишини белгилаб олиш, квадрат-уялаб экиладиган ерларни 1 мартдан кечиктирмай ажратиб қўйиш ва ўлчов сими билан чигит экмоқ учун далаларга дастлабки режа тортиб қўйиш ишларини авж олдириб юбориш керак.

Чигитни квадрат-уялаб жойлаштириш эффектини кўпроқ ошириш мақсадида бу йил биз барча майдонларда 4 марта кўндалангига парвариш ўтказмоқчимиз.

5. Механизаторлар олдида катта вазифа турибди. Улар тракторларни, сеялкаларни ва кўкламги дала ишлари учун зарур бўладиган бошқа деҳқончилик машиналарининг ҳаммасини қисқа муддат ичида тахт қилиб қўйишлари керак.

Республика МТСлари 11.400 та ҳайдов тракторини, 28 минг универсални, 20 минг пахта сеялкасини, 11.500 плугни, 22 мингта осма культиваторни, 68 минг комплект боронани тайёрлаб, тахт қилиб қўйишлари лозим.

Чопиқ тракторларининг ҳаммаси ва тракторга тиркалиб ишлатиладиган асбобларнинг ҳаммаси 1 мартдан кечиктирмай тахт қилиб қўйилиши лозим.

Ҳолбуки тракторлар ремонти ва техникани тайёрлаш ишлари жуда суст бормоқда. 10 январгача ҳаммаси бўлиб 6 минг ҳайдов ва 11 минг чопиқ трактори тайёрланган, 7900, ёки 40 процент пахта сеялкаси тайёрланган. Тракторларни ремонт қилишда Тошкент, Наманган ва Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР айниқса кейинда қолиб келмоқдалар. Ўтган йил культиваторларни ремонт қилиш чигит экилиб бўлгандан кейин бошланиб хато қилинган эди. Бу хатоларнинг такрорланишига йўл қўймаслик керак.

6. Тажриба шуни кўрсатдики, чигитни квадрат-уялаб экишнинг муваффақиятли бўлишини кадрлар ҳал қилади, шунинг учун ҳам ўтган йилда бўлгани каби бу йил ҳам ҳамма колхозчиларга, механизаторларга, МТСлар ва совхозларнинг мутахассисларига, партия-совет активларига квадрат-уялаб экиш техникасини ўргатишни авж олдириб юбориш керак.

Экиш агрегатларида ишлайдиган 86 минг механизатор ва колхозчи, трактор бригадаларининг бошлиқлари бўлган 7 минг киши ва уларнинг ёрдамчилари, МТС мутахассисларидан 2500 киши, колхоз активларидан 38 минг — ҳаммаси бўлиб 140 мингга яқин кишига экиш бошлангунча квадрат-уялаб экишни яхшилаб ўргатиш лозим.

Аммо бу муҳим иш ҳозирча ташкил қилинмаган.

Колхозчиларнинг, совхоз ва машина-трактор станциялари ишчиларининг оммавий агрозоотехника ўқувини давом эттириш учун ҳам қиш мавсумидан тўла фойдаланиш керак.

Ҳамма колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари агротехникасининг янги прогрессив усулларини эгаллаб олишлари лозим.

7. Ўтган йил биз ғўза тупларининг қалинлигини кўпайтириш юзасидан бир қанча иш қилдик, бироқ биз пландаги қалинликни таъмин қилмадик. Кўп колхозларда ва совхозларда ғўза тупларининг қалинлиги ҳали ҳам етарлик бўлмади, ҳатто бир даланинг ўзида ҳам ғўзанинг ўсиши бир текисда бўлмади.

Ғўза қалинлигини кўпайтириш ҳосилдорликни оширишдаги энг катта резервларимиздан биридир. Шунга эришмоқ кераккки, бу йил пахта терими бошланган вақтда ер ости сувлари чуқурроқ бўлган далаларда ва шўрхок ерларда ҳар бир гектарда ғўза тупларининг қалинлиги 100-110 минг тупдан кам бўлмасин, унумдорлиги яхши бўлган далаларнинг ҳар бир гектарида ғўза тупларининг қалинлиги 90-95 минг тупдан кам бўлмасин ва тупроғи орикроқ бўлган далаларнинг ҳар бир гектарида эса ғўза тупларининг қалинлиги 115-120 минг тупдан кам бўлмасин.

8. Ўтган йил қишлоқ хўжалик зараркунанда ва хашаротлари пахтачиликка катта зарар етказган эди. Айниқса Бухоро, Хоразм, Фарғона областларининг ва Қорақалпоғистоннинг далаларида пахта канаси ва карадрин кўп тарқалди.

Профилактика тадбирларига етарлик даражада аҳамият бермаётганимиз бу ишдаги бизнинг катта камчилигимиздир. Ерларни кузда шудгор қилиб қўйиш ва қишда яхоб беришнинг ўзи зараркунанда-хашаротлар тарқалишига тўсқинлик қиладиган муҳим тадбирлардир. Шу билан бир қаторда зараркунанда-хашаротларни қишлаб ётган жойида қириб юбориш учун бошқа тадбирларни ўтказишни ҳам ташкил этиш керак.

Экинларга заҳарли дориларни ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб сепиш учун керакли техникани, заҳарли дориларни ва бошқа зарур нарсаларни ҳам тайёрлаб тахт қилиб қўйиш керак.

Меркаптафос деган янги дори ўргимчак канага қарши кураш олиб боришда жуда яхши натижа берди.

Биз СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Химия саноати министрлигидан бизни бу дори билан етарли миқдорда таъминлашларини сўраймиз.

9. Ўтган йилда бўлгани каби бу йил ҳам ҳосилдорлик жиҳатдан орқада бўлган колхозларни ўрта ва илғор колхозлар даражасига етказиб олиш пахта етиштиришни кўпайтиришнинг асосий резервларидан биридир. 1956 йилда 193 минг гектар ернинг ҳар бир гектаридан 15 центнердан кам ҳосил олган колхозлар 340 та бўлди.

Бизнинг вазифамиз шуки, 1957 йилда қолоқ колхозларнинг ҳаммасини илғор ва ўрта колхозлар қаторига ўтказиб олишимиз ва «қолоқ колхоз» деган номни бутунлай йўқотишимиз керак.

Қолоқ колхозларни мустаҳкамлаш билан бир қаторда қолоқ далачилик бригадалари билан ҳам шуғулланиш пайти келди.

1956 йилда 19 минг пахтачилик бригадасидан уч минг бригада ҳар гектар ердан 15 центнерга етар-етмас ҳосил олди. Агар биз шу бригадаларда пахтанинг ҳосилдорлигини ҳар бир гектардан 20 центнерга етказишга муваффақ бўлсак, мана шунинг ўзи қўшимча равишда 120-150 минг тонна пахта беради.

Шуни айтиб ўтиш кераккки, ҳар қайси областда фақат қолоқ колхозларгина эмас, шу билан бирга бутун-бутун қолоқ районлар ҳам бор. 1956 йилда республикамизнинг 33 райони ҳатто пахта тайёрлаш давлат планини ҳам бажармади.

Булар орасида Ўрта Чирчиқ, Киров, Янгиқўрғон, Қўрғон тепа, Жалақудуқ, Булунғур, Метан, Пойариқ, Олот, Қоракўл, Қарши, Ангор, Шеробод, Гурлан, Хева, Хўжайли, Шуманай районлари ва бошқа районлар бор.

Бу районларнинг ишини аниқлаб, юз берган аҳволни тўғрилаб олишда уларга ёрдам бериш керак.

Самарқанд, Хоразм областларининг ва Қорақалпоғистоннинг колхозлари пахта етиштиришни кўпайтириш учун айниқса катта имкониятларга эгадирлар. Бу областлар ва Қорақалпоғистон 1956 йилда пахта етиштириш соҳасида ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини анча кам бажардилар.

Шу областлардаги ва Қорақалпоғистондаги партия, совет ташкилотларининг ва қишлоқ хўжалик органларининг пахтачиликка ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларига раҳбарлик қилиш ишларида кўпгина камчиликлар бор.

Самарқанд области колхозларининг ерлари асосан унумдор, шўр босмаган ерлардир, Самарқандда сув Бухоро областидагига қараганда мўлдир. Самарқанд областидаги колхозларда ўтган йил экинларни дўл урганн йўқ, ваҳоланки Бухоро областида ғўзаларни дўл уриб кетди. Бироқ, самарқандликлар пахтанинг ҳосилдорлиги жиҳатидан бухороликлардан кейинда қолиб кетдилар. Бунинг бевосита сабаби шуки, пахтачиликдаги ишларни ташкил қилишда Самарқандда катта камчиликлар бор, агротехника даражаси паст ва бу область колхозларида мавжуд меҳнат резервларидан ҳамда моддий ресурслардан қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Қорақалпоғистон ўтган йил республикада пахтанинг ҳарбир гектаридан ўрта ҳисоб билан жуда паст, яъни 16 центнердан ҳосил олди. Унинг шимолий группа районларида эса, масалан Тахтакўпир, Қора ўзак, Кенес районларида ҳосил бундан ҳам пастроқ бўлди. Маълумки, бу районларда ҳар бир ишга яроқли кишига тўғри келадиган пахта майдони анча ортиқдир. Шунинг учун ҳам бу районларда ғўзаларни парвариш қилиш ишларида механизацияни кўпроқ қўлланиш керак. Бироқ, чигитни квадрат-уялаб экиш плани Қорақалпоғистонда фақат 50 процент бажарилди, қатор ораларини узунасига ва кўндалангига ишлаш плани эса 19 процент бажарилди. Ғўза қатор оралари ўрта ҳисоб билан фақат 1,8 марта кўндалангига культивация қилинди. Кўп колхозларда дала ишлари ўз вақтида ва яхши сифатли қилиб ўтказилмади, агротехника қоидаларининг кўп жойларда бузилишига йўл қўйилди.

(ДАВОМИ 4-БЕТДА).

СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНЛАРИ

Водининг шери

ОЧЕРК

I.

Ғанишер ўзи туғилиб ўсган, улғайган ери — Андижоннинг Бўтақора қишлоғида 1940 йилнинг бошларида бўлиб ўтган катта бир воқиани ҳали-ҳали хотиридан кўтарган эмас.

Ўрик ўз навдаларига тизма маржон тақиб, оппоқ гуллаган навбаҳор кунларининг бири эди. Қишлоқда «юрт оқсоқоли Йўлдош ота келибди» деган хушхабар тарқалди. Ўша куни оқшом қуюлиб, кўкда юлдузлар чамани чарақлаганда Яймагузорда катта йиғин бошланди. Шунда президент сўзга чиқиб, партия ва ҳукумат номидан йиғилганларни асрлар бўйи гиёҳ унмаган, сувсиз қақраган Мирзачўлни ўзлаштириш учун курашга чақирди.

Тўғри, бу чақириққа худди шу пайтнинг ўзида ўйламай-нетмай «лаббай» дейиш қийин эди. Ахир бу ерга йиғилганларнинг ҳаммасининг ҳам ўн йиллаб қадрдон бўлиб қолган боғи-роғи, ҳовли-жойлари бор, жанговар кураш билан ташкил қилган, куч ва меҳнатлари сингган колхозлари бор! Энди, ана шуларнинг ҳаммасини ташлаб, тўсатдан, қаққайган томи, кўнгил учун бир туп дарахти бўлмаган, кексаларнинг таъбирича «саҳрои кабир»га жўнаш, чиндан ҳам оғир!

— Қани, сен нима дейсан, Ҳажал, — деди ниҳоят шунда орқароқда ўтирган, гавдасидан куч ёғилиб турган, кўриниши, гап-сўзларидан ҳамиша хушчақчақ йигит ўз ёстиқдошига, — эри-хотин ҳамжиҳат бир фикрга келсак ёмон бўлмас, менга қолса юрагим шу тобда жизиллаб турибди, кўнглим ўша томонга интиляпти.

Ҳажалхон бир нафас нималарнидир ўйлаб, эрига синовчи кўзлари билан тикилиб турди-да, жавоб берди:

— Мана шу ҳовли-жойимизни ҳам ўз қўлимиз билан қурганмиз, ташлаб кетсак, бегонага қолармиди, ўзимизнинг ҳамқишлоқларимизга қолади-да. Кучимиз бор, қувватимиз бор. Кўплашиб ана шу Мирзачўл деганида ҳам уй-жой қилиб олармиз, — Ҳажалнинг сўнгги сўзлари эрига жуда таъсирли эшитилди, — ишқилиб, пешонамизни силаган давлатимизга қаерда бўлса ҳам кўпроқ фойдамиз тегса бас!

— Балли, хотин, юрагимдагини топиб гапирдинг, — деди йигит, кейин қоматини ғоз тутиб, минбар томон йўл олди. Ғанишер ўша вақтлардаёқ ҳалол меҳнати, серҳамиятлиги билан қишлоғида ҳурмат қозонган эди.

— Ие, бу ўзимизнинг азамат йигитимиз Ғанишер-ку, — Йўлдош ота йигит билан опоқ-чапоқ кўришди, — қани, шер, гапир, эшитайлик, — деди кейин кулиб президент.

— Батракнинг боласиман, — Ғанишер атрофдагиларга бир-бир назар ташлаб чиққач сўз бошлади, — мана шу давлат бизга ер берди, сув берди, ёруғликка чиқарди. Колхозга аъзо бўлдик, кам бўлганимиз йўқ, қорнимиз тўқ, устимиз бутун. Энди, яна шу давлатимиз, ҳозиргина Йўлдош ота айтганидек, чўл ўрнини мана шу қишлоғимиздай гулистон қилиш учун чақирган экан, мен оилам билан ўша томонга боришга розиман.

Йигитнинг ҳозирги айтганлари йиғилганларнинг ҳалидан бери чуваланган фикрлари, ўзаро тортишувларининг якуни эди...

Орадан уч-тўрт кун ўтгач, партия ва ҳукумат томонидан зарур ҳамма нарса билан таъминланган ўнлаб хўжалик, пахта усталари, юзлаб комсомол-ёшлар жойлашган поезд Йўлдош ота Охунбобоев бошлиқ Фарғона водисидан Мирзачўл томонга йўл олди...

II.

Чўл оқшоми. Бу оқшомнинг ҳам ўз гўзаллиги, жозибаси, кишини ўзига мафтун этувчи сиҳрли фазилати бор. Кўкда кулиб турган ой бепоён саҳрога ёғду сочиб турибди. Ошиқ-мошиқлар дилини қитиқлаб ўтувчи баҳор шабадаси енгил эсмоқда. Асрлар бўйи ҳаёт шарпасини кўрмаган мана шу чўл бағри бугун бошқача тус олган. Денгиз елканлари сингари ўнлаб оқ палаталар қатор тизилган, бу палаталарнинг қайси биридан ёшлар қўшиғи, қайси биридан меҳрибон она алласининг ёқимли саслари янграб, чўлга ҳаёт бахш этмоқда!

Кечани ўйин-кулги, эртаги куннинг режаларини тузиш, келажак ҳақида ширин суҳбатлар билан ўтказган янги ерликлар тонг ёришиб, чўл сўфтўрғайлари илк сайраши биланоқ чўлда жанговар кураш бошлаб юбордилар. Қудратли механизмларнинг ҳайқириқлари, ёшларнинг меҳнат яллалари бирибирига қовушиб, чўл бағрини тўлдириб юборди.

Мана, бизнинг шеримиз, унинг умрдоши Ҳажалхон. Улар ҳам мана шу кураш тўлқини ичида — чўлни забт этиш, инсонга бўйсундириш учун куч сарф қилаётган, пешона тери тўкаётган азамат кишилар сафида. Улар ишни бульдозерлар текислаб, тракторлар кўксини ёриб кетаётган ерларнинг захини қочириш мақсадида ариқ ва зовурлар қазишдан бошлаганлар. Қуёш нурида тиғлари ялтираётган кетмонлар ёстиқдошлар қўлида енгил ўйнайди, қазилган тупроқларни қирғоққа отади, қизғин меҳнат уларга куч, аллақандай руҳ бағишламоқда.

— Ҳажал, — деди шунда Ғанишер, — нима дейсан, бу Мирзачўл дегани сенга ёқдими?

— Ёқди, — кулиб жавоб берди Ҳажал эрига, — мен ўша йиғинда «борамиз» деб айтишга айтгандим-у, кейин, тўғриси, пушаймон қилгандим. Тақир чўлда аҳволимиз не кечаркин, деб ўйлагандим. Мен чўлни қачон ўзлаштирамиз-у, қачон ерга чигит тушади, дебман. Мана энди кўриб турибман. Анаву зўр машиналар билан, мана шу катта, аҳил оила билан нима иш қилсак ҳам қўлимиздан келар экан.

— Ҳа, давлатимиз бир нарсанинг таги-тугини суриштирмасдан иш қилмайди, бугун меҳнат қилсак, эртага роҳатини кўрамиз.

Ёшлар билан беллашиб кетмон ураётган — Ғанишер улар билан шу ерга келиб танишган Нуриддин ва Нажмиддин оталар эри-хотиннинг фикрини қувватлашди.

Кунлар кетидан кунлар қувиб ўтди. Янги ерликлар шу йили 150 гектар ерни ўзлаштириб чигит экдилар. Киров канали янги экин-

зорга ҳаёт суви берди. Пахтакорлар куч-ғайрат билан ғўзаларини яхши парвариш қилдилар. Лекин ҳосилнинг мазаси бўлмади. Гектаридан атиги 9-10 центнердан ҳосил олинди. Нега шунақа бўлиб қолди экан? Ҳа, янги ерликлар ҳали Мирзачўл ерлари шароитини яхши ўрганиб олмаган эдилар. Деҳқон ернинг тилини билмас экан, у уста деҳқон эмас.

Дастлабки йили теримчи бўлиб ишлаган Ғанишер келаси йили бригада бошлиғи қилиб тайинланди. Унинг бригадасига 35 гектар ер ажратиб берилди. Ғанишер ва унинг бригадаси аъзолари даставвал ернинг мелиоратив аҳволини яхшилашдан иш бошладилар. Ерларнинг шўри ювилиб, захи қочирилди, ариқ ва зовурлар тартибга солинди, чигит кузда шудгор қилинган ерларга белгиланган агротехника муддатларида экилди, ғўза парвариши кўнгилдагидек олиб борилди. Ўша йили Ғанишерлар бригадаси Мирзачўлда ҳам Фарғона водисидагидек мўл ҳосил етиштириш мумкинлигини исбот қилдилар. Давлатга гектаридан 35 центнердан пахта топширилди. «Уста пахтакор» номини олган Ғанишер бригадасида ана шу йилдан бошлаб ҳеч қайси йили ҳосил гектарига 40 центнердан камайгани йўқ.

Йиллар оша кўҳна чўлдан асар ҳам қолмади. Чўл ўрнини Йўлдош ота айтганидай гулистон — мевали боғлар, пахтазор водилар, обод қишлоқлар эгаллади. Янги ерликларнинг янги, кўркам уйларида Ильич чироқлари порлай бошлади.

Мана, Ғанишер аканинг кенг боғ-роғли ҳовлиси. Анаву ёруғ, яхши жиҳозланган данғиллама уйда — турли ноз-неъматлар билан тўла дастурхон устида уч-тўрт киши суҳбатлашиб, чақчақлашиб ўтиришибди.

— Ғанишер, ука, — деди шунда бригада аъзоларидан кекса пахтакор, 70 ёшдан ошган Нажмиддин ота, — дастлаб келган чоғингизда қишлоғингиздан кетмон дастасини ола келганингизни эслайсизми?

— Ҳа, эсимда!..

— Ўғлим Ғанишер ўша кезларда ҳақ иш қилган эди-да, — гапга Нажмиддин отанинг тенгдоши Нуриддин ота аралашди, — ўша вақтда ўзимиз ҳам кетмон даста тополмай бошимиз қотган эди.

Ўртада кулги кўтарилди. Кейин ҳар иккала кекса ҳам Ғанишер янги келган вақтда «керакли тошнинг оғири йўқ» деб айтган сўзларини эслашди. Шу пайтда ошховада буларнинг гапларига қулоқ солиб турган Ҳажал хола чинни лаганда ош кўтариб кирар экан, деди:

— Мана энди бўлса, ўша йили ўзимиз эккан тераклардан ишлатиб данғиллама уй-жой қуриб олдик.

III.

— Нуриддинвой, хиёл ўзингизни босиб олинг, ахир гўнгни бизнинг звеновойимиз топган-ку, энди сиз эгалик қилмоқчи бўласизми, — Нажмиддин ота бўш келмасликка ҳаракат қиларди.

— Топганликка топган, лекин биз отни илгарироқ қамчилаб қолдик, ахир от кимники — минганники-да. Аравага ортиб қўяй-у, яна туширайми, — Нуриддин ота бўлса баландроқ келарди.

Шу пайт жанжал устига колхоз раиси Соиб Назаров билан Ғанишер ака келиб қолишди.

—Хўш оталар, ўзи нима гап? — раис улардан сўради.

Нуриддин ота уч-тўрт гектар ердаги ғўза ривождан қолганлигини, уни қўшимча гўнг билам озиқлантирилмаса ҳосилдан қолишлигини куюниб сўзлади.

— Бизда-чи, бизда ҳам шу аҳвол-да, — Нажмиддин ота тенгдошининг сўзини бўлди.

— Жанжаллашманглар, — Ғанишер кексаларни тинчитди, — майли, энди фурсат келди, гўнгхоналарни очинглар, тўйдириб озиқлантиринглар.

— Ҳа гап деган мана бундай бўпти, — Нажмиддин ота тенгдошига қараб деди, — мен сизга, ман-санга бориб ўтирмайлик, Ғанишернинг ўзи бир гап қилар, демабмидим.

— Менчи, мен ҳам шунақа демаганмидим?

Бу гаплардан кейин раис ҳам, Ғанишер ҳам, кексаларнинг ўзлари ҳам қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборишди...

Раис билан Ғанишер кексалар айтган карталарни кўздан кечириш учун йўл олар эканлар:

— Ғанишер, — деди раис, — зап ватанпарвар отахонларимиз бор-а!

— Ҳа, уста деҳқонлар, — ер ҳам, ҳар туп ғўза ҳам улар билан гаплашади, бир-бирларини тушунишади...

Кенг пахта майдони. Ғўзалар яшил квадратларда яшнаб турибди. Узунасига, кўндалангига культивация қилаётган «универсал»лар овози далани янгратмоқда. Нариги томонда чопиқ қилаётган қиз-жувонлар орасида Ҳажал хола ҳам базўр кўзга ташланади. У ҳамма нарсани унутиб, ўз ишига берилган, қуёш тиғ уриб турган пайтда ҳам далада қайноқ меҳнат, оромбахш қўшиқ!

Раис билан Ғанишер қайси карта сув талаб, қайси картани қантариш керак, қаерга озуқа зарур, айланиб кўриб чиқдилар. Кейин чопиқчилар олдига келган раис Ҳажал холадан сўради:

— Ваъда бажариладими, опа?

— Сўзимиз сўз. 45 дедикми, қирқ беш-да, Соиб ака, — Ҳажал хола бу сўзни дадил, ишонч билан айтди.

Ғанишерлар бригадаси 1956 қишлоқ хўжалик йилини ҳам муваффақият билан якунладилар. 85 гектар ернинг ҳар гектаридан она-Ватанга 46 центнердан «оқ олтин» топширилди. Ҳажал хола мавсумда 8 тонна, ўғиллари — Ўктамшер 5,5 тонна, Одилшер 5 тонна пахта териб, умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшдилар.

Бригада аъзолари бу йил пахта майдонини 150 гектарга етказиш учун курашмоқдалар. Ҳозиргача 100 гектардан ортиқ пахта майдони шудгор қилиб қўйилди. Далага 300 тоннага яқин маҳаллий ўғит чиқарилди.

Яқинда қор бўралаб, аччиқ изғирин елаётган вақтда дўстим билан Ғанишерлар қишлоғига — Гулистон районидаги ўша Молотов номли колхозга бориб қолдиқ. Ғанишер ака билан раисни далага маҳаллий ўғит чиқараётган колхозчилар орасида учратдик. Раис дўстимни Ғанишер ака билан таништирди.

— Ғанишер Юнусов — пахта водисининг шери, — деду у.

Шунда машҳур пахтакор билан Ленинободда бирга бўлганлигимиз, унинг кенг кўкрагида Ленин ордени, 4 та Меҳнат Қизил Байроқ ордени, 4 та Ҳурмат белгиси ордени, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасидан берилган 2 та олтин, 2 та кумуш медаллари ярақлаб турганлиги кўз олдимга келди.

Усмон ЖОНГИТОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ ҚУРУЛТОЙИ

Ўртоқ С. К. КАМОЛОВ докладининг давоми

(БОШИ 2 ВА 3 БЕТЛАРДА)

Самарқанд, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистоннинг партия ва совет ташкилотлари ўзларига кўрсатилган катта ёрдамдан фойдалана билмадилар.

Самарқанд областининг раҳбарлари Ёқубов, Ортиқов ўртоқлар, Хоразм областининг раҳбарлари Раҳмонов, Ризаев ўртоқлар ва Қорақалпоғистоннинг раҳбарлари Маҳмудов, Жапақов ўртоқлар, шу областлар ва районлардаги партия ва совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари ва МТСлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари пахтачилик ишида йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни тугатишлари ва пахта етиштиришни бу йил сўзда эмас, балки амалда анча кўпайтиришни таъминлашлари лозим.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтирайлик

Ўртоқлар!

Республика колхозлари ва совхозлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети январь Пленумининг қарорларини бажариш учун курашиб, 1956 йилда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни бир мунча кўпайтирдилар.

49 минг тонна кўп сут соғиб олинди. Ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори бир йил ичида 190 килограмм миқдорда кўпайди. Сут етиштиришни Фарғона области колхозлари икки баравар, Бухоро, Андижон ва Сурхондарё областларининг колхозлари бир ярим баравар кўпайтирдилар.

Тажриба шуни кўрсатдики, ҳар бир колхозда ва совхозда пахтачилик билан бир қаторда сермаҳсул чорвачиликни ҳам муваффақиятли равишда ривожлантириш мумкин.

Мисол учун Оржоникидзе районини олиб кўрайлик. Бу район колхозлари пахта ҳосилдорлигини оширишда республикада энг олдинга ўтиб олганликлари билан бирга, 1956 йилда ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан 2129 килограммдан сут соғиб олдилар ва ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдорини бир йил ичида 519 килограмм кўпайтирдилар.

Бунақа мисоллар бошқа областларда ҳам кўп.

Бироқ, шуни эътироф қилиш керакки, республикамизда чорвачилик ҳали ҳам қишлоқ хўжалигининг энг қолоқ ва қаровсиз тармоғи бўлиб келмоқда.

Чорвачилик маҳсулотларини етиштириш жиҳатидан биз, бошқа республикаларга нисбатан жиддий равишда кейинда қолиб келмоқдамиз. Гўшт, сут ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотлари билан аҳоли қониқарсиз таъмин қилинмоқда.

1956 йилда республикада етиштирилган гўшт жон бошига 14 килограмм, сут — 41 килограммдан тўғри келади, ваҳоланки умуман Совет Иттифоқи бўйича етиштирилган гўшт жон бошига 30 килограмм, сут — 230 килограммдан тўғри келади.

Ҳаммага маълумки, ҳозир шундай тартиб белгиланган: аҳолининг чорвачилик маҳсулотига бўлган талабини ҳар бир республика ва область ўзида етиштирилган маҳсулот ҳисобидан таъмин қилиши лозим.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар чорвачиликни ривожлантиришдаги жиддий камчиликларни узил-кесил тугатишга астойдил киришиб, қишлоқ хўжалигининг бу муҳим тармоғини кескин равишда юксалтиришга эришишлари зарур.

Ўртоқлар! 1957 йилда чорвачиликни янада юксалтириш соҳасида олдимизда катта вазифа турибди. Биз колхоз ва совхозларда сут етиштиришни 224 минг тоннага етказишимиз ва ўрта ҳисоб билан йилига ҳар бир сигирдан колхозларда камида 900 килограммдан, совхозларда эса 2450 килограммга етказиб сут олишимиз керак.

Гўшт етиштиришни 129 минг тоннага, жун етиштиришни 17 минг тоннага, тухум етиштиришни — 32,5 миллион донага етказишимиз керак.

Бунинг учун чорвачилик маданиятини жиддий равишда юксалтиришимиз лозим. Чорва моллар зотини мутлақо яхшилаб олишимиз керак, сунъий урчитишни жорий қилишимиз керак, қўйларни барвақт қўзилатиб олишни, қорамолларни ёзда ҳам лагерда-қўлда ёки қўлда боқишни жорий қилишимиз, бузоқларни онасидан ажратиб боқиш ва ўстиришни ҳамма жойда кенг равишда ташкил қилишимиз лозим.

Чорва молларни семиртириб боқиш гўшт етиштириш планини бажариш учун алоҳида аҳамиятга эгадир.

Гўштга топшириладиган ҳар бир қорамолнинг вазни 220 — 250 килограммдан, қўйнинг вазни эса 40 — 45 килограммдан кам бўлмаслиги керак.

Чўчқачилик ва паррандачилик гўшт етиштиришни кўпайтиришнинг катта резервидир. Чўчқачиликни ва паррандачиликни тез ривожлантирмасдан туриб аҳоли таъминотини жиддий равишда яхшилаш вазифасини ҳал қилиб бўлмайди. Кўпгина колхозлар буни тушуниб олди. Ҳозирги вақтда 1742 колхозда чўчқачилик мавжуд бўлиб, кўп колхозлар ўзларининг гўшт мажбуриятларини анчагина қисмини чўчқа гўшти топшириб бажармоқдалар.

Ҳар бир колхозда камида 10 — 15 та урғочи чўчқа бўлиши керак. Шундай қилгандагина бўрдоқи қилиб семиртирмоқ учун ёш чўчқалар етарлик миқдорда бўлади. Колхозлар бу йил 160 минг чўчқани боқиб семиртириб, 15 минг тоннага яқин гўшт беришлари лозим.

Чорвачилик фермаларини ишга меҳр қўйган энг қобилиятли кишилар билан мустаҳкамлаш ва уларга ҳар доим ёрдам кўрсатиб туриш зарур.

Чорвачиликда меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни механизациялашдаги камчиликни жиддий равишда тўғрилаб олишимиз ва чорвачилик биноларини қуриш суръатини жадаллаштиришимиз лозим.

Бизнинг республикамиз қоракўл териси етиштиришда мамлакатда етакчи ўрин олиб турибди. Биз чорвачиликнинг бу муҳим тармоғини ҳар томонлама ривожлантиришимиз лозим.

Қоракўл қўйлар сонини анча кўпайтиришимиз, қоракўл терисининг сифатини яхшилашимиз ҳамда қўйларнинг кўпроқ жун беришини таъминлайдиган чораларни кўришимиз лозим.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг маслаҳатига биноан, 1955 ва 1956 йилларда ингичка толали жун берадиган қўйларни кўпайтириш соҳасида бир мунча ишлар қилдик. Бу ишларнинг дастлабки натижалари чорвачиликнинг мана шу сердаромад тармоғини тағин ҳам кенгроқ миқъёсда ривожлантиришимиз кераклигини кўрсатади.

Ҳозирги вақтда чорвачиликда энг масъулиятли давр — қишлов бошланди.

Кўп колхозлар, районлар ва областлар бу йилги қишловни ўтказишга анча жиддий қарадилар ва яхши тайёрландилар.

Бироқ, Қашқадарё областидаги баъзи колхозларнинг раҳбарлари ўтган йилги қишловнинг натижаларидан хулоса чиқариб олмадилар. Ўтган йил бу колхозларда 200 мингга яқин қўй қишда қирилган эди.

Бу йил шу областнинг колхозлари яйловлардаги чорваларнинг эҳтиёжига керакли озуқадан фақат 44 процентини, концентрат озуқалардан эса фақат 28 процентини тайёрлаб қўйдилар, холос.

Самарқанд ва Наманган областларининг колхозларидаги чорваларнинг анчагина қисми қишловга кирмасдан олдинроқ озиб қолди.

Молларнинг ҳаром ўлаётганлиги тўғрисида хабарлар келмоқда. Декабрь ойи ичида колхозларда 3500 бош қорамол, 26 минг бош қўй ва эчки, 2200 чўчқа ҳаром ўлган. Самарқанд ва Қашқадарё областларининг колхозларида айниқса кўп чорва моллари нобуд бўлди.

Колхозлар, совхозлар, партия ва совет органлари ҳозирги вақтда қишловнинг нормал равишда ўтишини таъминлашга эътибор беришлари лозим.

* * *

Чорвачилик маҳсулдорлигини оширишнинг асосий шарти ем-хашак базасини мустаҳкамлашдан иборатдир.

Кейинги йилларда республика колхозлари ва совхозлари маккажўхори ва оқ жўхори экишни анча кенгайтириб, 15—20 минг гектардан 170 минг гектарга етказдилар. Бу экинларга яхши эътибор берган колхозлар маккажўхори ва оқ жўхоридан мўл ҳосил олмоқдалар.

Фарғона областининг Куйбишев районидаги Ворошилов номли колхозда маккажўхорининг ҳар бир гектаридан 38 центнердан дон олинди. Чортоқ районидаги Ленин номли колхозда маккажўхорининг ҳар бир гектаридан 29 центнердан дон ва 384 центнердан силосбоп жўхорипоя олинди.

Лекин кўпчилик колхозлар маккажўхоридан ҳали ҳам ҳосилни кам олмоқдалар. Чунончи, Сурхондарё области колхозлари ўрта ҳисоб билан ҳар бир гектар маккажўхори ва оқ жўхоридан 55 центнердан силосбоп поя олдилар. Самарқанд областида ҳар бир гектаридан 27 центнердан, Қашқадарё областида эса 25 центнердан силосбоп жўхорипоя олинди. Республикада маккажўхори ва оқ жўхорининг ўрта ҳисоб билан ҳар бир гектаридан олинган силосбоп поя фақат 5,5 тонна, дон эса 12 центнерга яқин бўлди, холос.

Маккажўхори ва оқ жўхоридан олинаётган дон ва силосбоп поя ҳосилининг бунчалик паст бўлишининг асосий сабаби шуки, маккажўхори ва оқ жўхори ҳар бир пахтачилик бригадасида ориқ ва кўпинча ташландиқ ерларга экилмоқда.

Колхозларнинг кўпчилигида маккажўхори ва оқ жўхори экинларини парвариш қиладиган махсус кишилар ажратилмаган. Бу экинларни одатда пахтачилик бригадаларидан вақтинча олинган кишилар парвариш қиладилар.

1956 йилда маккажўхори экилган майдоннинг 20 процентигагина бу экин квадрат-уялаб экилди. Маккажўхори қатор оралари асосан қўл кучи билан ишланди. Бу муҳим экинга бундай масъулиятсизлик билан қарашга қатъиян хотима бериш керак.

Республика колхозлари 1957 йилда 185 минг гектар ерга маккажўхори экишни планлаштириб қўйдилар. Биз бу экинларни экишни бундан буён ҳам кенгайтиришимиз, уларнинг ҳосилдорлигини оширишга алоҳида эътибор беришимиз керак.

1957 йилда 1 миллион 600 минг тонна силос бостиришимиз, бунинг учун ҳар гектар ердаги маккажўхори ва оқ жўхоридан камида 300-350 центнер силосбоп поя, 25-30 центнер дон олишимиз керак.

Маккажўхори ва оқ жўхори уруғчилиги билан шуғулланиб, республика колхозларини ва совхозларини маккажўхорининг гибрид уруғлари билан ва оқ жўхорининг сортли уруғлари билан тўла равишда таъминлайдиган қилиб гибрид уруғликлар етиштиришни йўлга қўйишимиз лозим.

Бедачилик ишини жиддий яхшилашимиз керак. Беда яхши ем-хашак бўлиш билан бирга, пахта билан ўрин алмашадиган қимматли экин ҳамдир. Шунга қарамасдан, кўпчилик колхоз ва совхозларда бедачилик ўз ҳолига ташлаб қўйилган, бедапоялар систематик равишда камайиб кетмоқда, чунончи республика колхозларида 1953 йилда 343 минг гектар бедазор бўлган бўлса, 1956 йилда бедазорлар камайиб, фақат 259 минг гектарга тушиб қолди. 1956 йилда бедазорлар пландагига нисбатан Фарғона областида 18 минг гектар, Андижон областида 16 минг гектар, Қорақалпоғистонда 15 минг гектар камайиб кетди.

Шундай колхозлар борки, бунда беда бутунлай йўқотилиб юборилди.

Бедазорлар агротехника қоидаларига мувофиқ парвариш қилинмаётир, беда етилганидан кейин жуда кечикиб ўриб олинмоқда. Бунинг натижасида колхозларда бедани бир мавсумда тўрт-беш марта ўриб олиш ва ҳар бир гектардан 100—120 центнер беда олиш ўрнига жуда яхши деганда икки-уч марта ўроқ қилинмоқда ва кўпи билан 40—45 центнер беда олинмоқда.

Беда уруғчилиги ҳам қониқарсиз аҳволга тушиб қолди. Кўп колхозларда беданинг ҳар бир гектаридан олинаётган уруғлик 50 килограммдан ошмаётир ва кўпчилик колхозлар ҳатто беда уруғлугига бўлган ўз эҳтиёжларини ҳам таъминлай олмаётирлар. Бу эса бизни, ўнғайсиз бўлса ҳам, бошқа республикалардан уруғлик келтиришга мажбур қилмоқда.

1957 йилда бедазорлар колхозларда 354 минг гектарга ва совхозларда 71 минг гектарга етказилиши ва ҳар бир гектар бедазордан 80—100 центнер беда ва бир ярим-икки центнер беда уруғи олиниши керак.

Чорвачиликни концентрат ва ширали озуқалар билан таъминламоқ учун республиканинг кўпгина колхозлари бедани бошқа экинлар билан қўшиб экишга киришдилар.

Янгийўл районидаги Сталин номли ва «Коммунизм» колхозларида бедани бошқа экинлар билан қўшиб экиш соҳасида қўлланилган усул диққатни ўзига жалб қилади. Бу колхозларда кузда ва эрта кўкламда арпа экилган ернинг ҳосили ўриб-йиғиб олинганидан кейин, шу ерга июнь ойининг бошларида маккажўхори экилади, август ойининг бошларида эса мана шу ўсиб турган маккажўхорининг ичига беда уруғи сепилади.

Мана шу усулда бир неча хил экин экилган ернинг ҳар бир гектаридан озуқа бирлигига айлантириб ҳисоблаганда оддий бедазорга қараганда 10 — 11 минг озуқа бирлиги миқдорида кўп ҳосил олинган.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларини ҳам муваффақиятли ривожлантирайлик

Ўртоқлар! Республика пиллачилари ўтган йил давлатга пилла топшириш планини бажардилар ва 146 минг центнер ёки 1955 йилдагига қараганда 34 минг центнер кўп пилла топширдилар. Пилланинг маҳсулдорлиги ва сортлари ошди. Боқилган ипак қурти уруғларининг 60 процентчаси оқ пилла ва гибрид пилла уруғларидан бўлди. Мана шу янги пилладан бўлган қурт уруғларинигина боққан кўп колхозлар ва районлар мўл пилла ҳосили олдилар ва ўз планларини муваффақият билан бажардилар. Янгиариқ райони оқ пилла гибриди уруғини очириб, унинг ҳар бир қутисидан 71 килограммдан пилла олди. Бир қанча колхозларда янги гибрид пиллаларнинг ҳосилдорлиги тағин ҳам юқори бўлди ва ҳар бир қути қурт уруғидан 80 килограммдан ва ундан кўпроқ пилла олинди.

Яқин икки-уч йил ичида ҳамма колхозларда оқ пилла ва гибрид пилла қурт уруғларини боқишга тамомила ўтиш ва пилладан тағин ҳам кўпроқ ҳосил олишни таъминлаш зарур.

Ипакчиликни янада юксалтиришнинг асосий шарти шуки, тутзорларни кенгайтириш ва уларни кескин равишда яхшилаш керак. Республиканинг бир қанча областларида тутзорлар қониқарсиз аҳволда бўлганлиги учун ҳам ипакчилик тузук ривожланмаётир.

Агар республикада суғориладиган ҳар 100 гектар ерга ҳисоблаганда ўрта ҳисоб билан 7,6 центнердан пилла етиштирилган бўлса, Фарғона областида — 17,5 центнердан пилла етиштирилди.

Айни вақтда Тошкент областида ҳар 100 гектар ерга ҳисоблаганда фақат 2,9, Сурхондарё областида 2,6, Қорақалпоғистонда эса атиги 1,5 центнердан пилла олинди. Бундай аҳволга эндиликда тоқат қилиб бўлмайди.

Вазифа шуки, ипакчиликнинг озуқа базаси бўлган тутзорларни кенгайтириш ва уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, ҳамма областларда ва районларда пилла етиштиришни кўпайтириш керак. Пиллачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш ва электрлаштириш билан жиддий шуғулланиш зарур.

Ҳар бир қути қурт уруғидан 100 килограмм ва ундан ҳам ошириб муттасил кўп пилла олиб келаётган пиллачилик новаторлари Ҳурмат Тешаева ва Олияхон Султонова томонидан ишлаб чиқилган тезкорлик билан қурт боқишнинг илғор методларини жорий қилиш катта аҳамиятга эгадир. Ҳозирги вақтда қурт боқувчилардан 500 дан кўпроқ киши тезкорлик билан қурт боқиш методини қўлланиб, мўл пилла ҳосили олмоқда.

Тошлоқ районидаги Сталин номли колхознинг звено бошлиғи Сатангча Эргашева ҳар бир қути қурт уруғидан 108 килограммдан пилла етиштирди.

Сталин районидаги «Қизил юлдуз» колхозида Қундузхон Ёқубова 120 килограммдан пилла олди.

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхозда Нусрат Йўлдошева 107 килограммдан пилла олди ва ҳоказо.

Тезкорлик билан қурт боқиш методи пиллачилик ишида асосий метод бўлиб қолиши лозим.

Колхозларда ва совхозларда бу методни кенг жорий қилиш керак.

* * *

Ўтган йилда шоли етиштириш колхозларда 100 минг центнер ёки деярлик 20 процент кўпайтирилди. Шоли ҳосилдорлиги гектарига икки ярим центнер оширилди.

Айрим колхозлар шолидан мўл ҳосил олмоқдалар. Ўртасарой районидаги «Коммунизм» колхози шолининг ҳар бир гектаридан 40 центнердан, Гурлан районидаги Сталин номли колхоз 55—60 центнердан шоли олмоқда.

Шоликорликни анча кенгайтириш имкониятлари бизда бор. Шолипояларни пароканда қилиб юборишдан воз кечиб, пастқам ерлардаги катта майдонларга шоли экиш керак.

* * *

Ўтган йил давлатга 118 минг тонна каноп ва жут пояси — яъни 1955 йилдагига қараганда 38 минг тонна кўп поя топширилди. Ўрта ҳисоб билан ҳар бир гектардан 50 центнердан жут ва каноп поя ҳосил олинди.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», Свердлов номли, «Правда» колхозлари, Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли, «III Интернационал», Ленин номли, Энгельс номли колхозлар ва бошқа бир қанча колхозлар толали экинлардан яхши ҳосил олдилар.

Толали экинлар экаётган районлардаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари колхозлар ва совхозлар олдига 1957 йилда ҳосилдорликни янада ошириш ҳамда каноп ва жут поясининг ялпи ҳосилини 132 минг тоннага етказиш вазифаси турибди.

Бу экинларнинг уруғларини етиштиришни жиддий равишда яхшилаш керак.

* * *

Республика колхозлари ўтган йил картошка, сабзавот, қовун-тарвузни экиш ва парвариш қилиш ишларини яхши ўтказдилар ва экинларнинг ҳосилдорлигини оширдилар.

Сабзавот экинларининг ялпи ҳосили аввалги йилдагига нисбатан 160 минг тонна, қовун, тарвузларнинг ялпи ҳосили эса 140 минг тонна кўпайди.

Натижада аҳоли 1955 йилдагига нисбатан тахминан бир ярим баравар кўп картошка, икки баравар кўп сабзавот ва қовун, тарвуз олди.

Бироқ, етиштирилаётган картошка аҳолининг эҳтиёжларини ҳали ҳам тўла равишда қондирмаётир ва шу сабабли биз ҳар йил бошқа районлардан овқатбоп ва айниқса уруғлик картошкани ташиб келишга мажбур бўлмоқдамиз.

Бизнинг олдимизда турган вазифа шуки, 1957 йилнинг ўзидаёқ қовун, тарвуз ва картошкани республика меҳнаткашларининг эҳтиёжини тўла таъминлайдиган ҳамда 1958 йилда экмоқ учун зарур миқдорда уруғлик картошкани жамғариб қўйишга имкон берадиган қилиб экишимиз ва кўпайтиришимиз керак.

* * *

1956 йилда боғ ва узумзорларни парвариш қилиш яхшиланди. Натижада боғ ва токзорларнинг ҳосили кўпайди.

1955 йилдагига нисбатан 70 минг тонна, яъни икки баравар кўп ҳўл мева ва узум, 9 минг тонна, яъни тўрт баравар кўп қуруқ мева ва майиз тайёрланди.

Аммо биз КПСС Марказий Комитети ва Министрлар Советининг боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш ҳақидаги қарорини қониқарсиз бажараётирмиз ва мева, узум етиштириш учун қулай бўлган обиҳаво шароитидан тўла фойдаланмаётирмиз.

Суғориладиган зонада боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожлантириш билан бир қаторда, республиканинг тоғ этакларидаги ва тоғлик районларида ҳам боғдорчиликни ва узумчиликни кенг ривожлантириш зарур.

Суғориладиган ерларни кенгайтирайлик ва уларнинг мелиорация ҳолатини яхшилайлик

Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ошириш, шу экинлар ҳосилини кўпайтириш учун ҳали ҳам асосий вазифа бўлиб қолмоқда. Лекин шу билан бир қаторда биз суғориладиган ерларни янада кўпайтириш йўли билан ҳам анчагина қишлоқ хўжалик маҳсулоти олишимиз лозим.

Лекин кейинги йилларда сув хўжалик қурилиши юзасидан берилган топшириқлар қониқарсиз бажарилганлиги сабабли янги ерларни ўзлаштириш ва экинзорларга айлантириш планлари систематик равишда бажарилмасдан келмоқда.

Ўзбек халқининг ирригация иншоотлари қуришда бой традициялари ва тажрибалари бор. Лекин кейинги бир қанча йиллар давомида биз сув хўжалик қурилишига давлат томонидан берилган маблағлардан жуда ёмон фойдаланиб келмоқдамиз. Масалан, 1956 йилда сув хўжалик қурилиши плани атиги 74 процент бажарилди.

Сув хўжалик қурилиши планларининг йилдан йилга бажарилмай келаётганлигининг сабаби аввало шуки, қурилиш ишлари ёмон ташкил қилинмоқда. Сув хўжалик министрлиги қурилиш ишларида индустриал методларни жуда секинлик билан жорий қилмоқда.

Сув хўжалик қурилиши ишларини планлаштиришда ҳам жиддий хатоларга йўл қўйилмоқда. Планларга жуда кўп объектлар қуришни киритиш маблағларнинг, механизмларнинг, кадрларнинг, моддий ресурсларнинг сочилиб кетишига сабаб бўлмоқда, бунинг натижасида қурилиш ишлари қимматга тушмоқда, қурилиш муддатлари йўл қўйиб бўлмаслик даражада чўзилиб кетмоқда, янги сув чиқарилган майдонларни ишга солиш тасдиқланган планларда кўрсатилган муддатларга қараганда жуда кечикиб кетмоқда.

1957 йилда сув хўжалик қурилишининг иш ҳажми 240 миллион сўмлик қилиниб белгиланди. Бу ҳисобга Мирзачўлда бажариладиган ишлар кирмайди. Чимқўрғон, Туябўғиз, Қуйи мозор ва Учқизил сув омборларини қуриш соҳасида катта ҳажмдаги ишларни бажаришимиз керак; Эски Ангор қурилишини битказишимиз, Катта Фарғона каналини реконструкциялашимиз ва уни кўпроқ сув ўтказадиган қилишимиз, Марказий Фарғонада янги ерларни ўзлаштириш соҳасида жуда катта ҳажмдаги ишларни амалга оширишимиз лозим.

Мана шу ирригация қурилишларини амалга ошириш натижасида республикамизда янги суғориладиган ер майдонлари бу йил 50 минг гектар кўпайиши керак.

Бизда ер қазийдиган ва ковлайдиган машиналар кўп. Бироқ, бу машиналардан қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Ер қазийдиган машиналардан фойдаланиш коэфициенти ўтган йил пландаги 0,55 ўрнига «Фарғонаводстрой» трестида 0,38, «Узбекгидрострой» трестида эса фақат 0,24 бўлди. Шу ҳисобдан фақат икки трестда 11 миллион кубометр ер ишларини бажариб берган бўлур эди.

Сув хўжалиги ходимларининг вазифаси шуки, улар ер қазийдиган машиналардан фойдаланишни яхшилаб, ер қазиш ишларини чўмичнинг ҳар бир куб метрига 200 минг кубометрга етказишга эришилсин.

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Мирзачўлдаги қўриқ ерларни суғориш ва ўзлаштириш тўғрисидаги қарори Партия ва Ҳукуматнинг мамлакатда пахта етиштиришни янада кўпайтириш ҳамда Ўзбекистон экономикасини ривожлантириш тўғрисида қилаётган ғамхўрликларини кўрсатувчи янги ёрқин далил бўлди.

Шу қарорга кўра, қисқа фурсат ичида Мирзачўлнинг Ўзбекистонга қарашли территориясида 200 минг гектар қўриқ ва бўз ерни суғориш ва ўзлаштириш ҳамда илгари ўзлаштирилган Мирзачўлнинг 100 минг гектардан кўпроқ ерларидаги суғориш шохобчаларини қайта қуриш керак.

Мирзачўл районларида ер қазийдиган машиналар ва бошқа кўп механизмлар ишламоқда. Киров номидаги каналии ва Мирзачўл коллекторини реконструкция қилиш, Боёвут массивида суғориш системасини ривожлантириш ишлари олиб борилмоқда. Ҳозирги вақтда Мирзачўлда 10 мингга яқин ватанпарвар ишламоқда. Булар фақат Ўзбекистон районларидангина келган кишилар бўлмай, шу билан бирга бошқа республикалардан ҳам келган кишилардир.

Мирзачўлнинг келажакда маркази бўладиган шаҳар қуриш, уй-жой, маданий-маиший бинолар қуриш ишлари авж олиб кетди. Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштириш учун бошланган ватанпарварлик ҳаракати Мирзачўлни ўзлаштириш ҳамда 200 минг гектар ерни суғориш билан боғлиқ бўлган сув хўжалик қурилиши ишларини амалга ошириш муддатларини қисқартиб, бу ишларни 4-5 йил ичида бажариш имконияти борлигини кўрсатади.

Аммо, олиб борилаётган ишнинг суръатлари мутлақо етарлик эмас, шу билан бирга ишда нуқсон ва жиддий камчиликлар бор.

Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги, Алоқа министрлиги, Автомобиль транспорти ва Тош йўллар министрлиги, «Средазгидроэнергострой» қурилиш ишларини мутлақо қониқарсиз олиб бормоқдалар.

Бинокорлик материаллари саноати министрлиги Мирзачўлдаги қурилишларни керакли бўлган бинокорлик материаллари билан жуда қониқарсиз таъмин қилмоқда.

Ўзбекбирлашув ва Савдо министрлиги қурилишларда умумий овқатланишни ташкил этишда ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилишда жуда секин ишламоқдалар.

Проект тузувчи ташкилотлар проектлаш ишларини систематик равишда белгиланган муддатда бажармай келмоқдалар, бу эса қурилиш ишларини кечиктирмоқда.

Мирзачўл учун керакли бўлган материал-техника ресурслари ортиб юборилишининг кечиктирилиши ҳам ишларнинг суръатига таъсир қилди. Қурилиш ва йўл машинасозлиги министрлиги, Мудофаа саноати, автомобиль саноати министрликлари Мирзачўлга ажратилган машина ва механизмларнинг ортиб юборилишини кечиктирдилар.

Мирзачўлни ўзлаштириш ишларида иштирок қилаётган ташкилотларга нисбатан талабчанликни ошириш керак.

Пахта етиштиришни кўпайтиришдаги курашда Марказий Фарғонанинг унумдор ерларини ўзлаштириш муҳим роль ўйнайди.

Фарғона, Андижон ва Наманган областларининг партия ва совет ташкилотлари, республика министрликлари ва бошқармалари Марказий Фарғонани ўзлаштириб, уни пахтачиликнинг йирик базасига айлантириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг ҳаммасини ўз вақтида ва ҳеч сўзсиз бажаришни таъминлайдиган тадбирларни кўришлари лозим.

Машина-трактор станцияларининг ишини яхшилайлик

Машина-трактор станциялари ўтган йил техникадан яхшироқ фойдаландилар, колхозларда ғўзани ва бошқа экинларни парвариш қилишга доир асосий ишларни анча қисқа муддат ичида, энг яхши агротехника муддатларида ўтказишни таъминладилар, трактор ишларининг сифатини яхшиладилар ва бу ишларни ўтказишдаги ортиқчаликларини анча тугатдилар. Колхоз ишлаб чиқаришида МТСларнинг таъсири ва ташкилотчилик роли кучайди.

1955 йилда пахтачиликда трактор ишларининг 1 гектари 2,1 центнер пахта етиштирилишини таъминлаган бўлса, 1956 йилда 2,5 центнер пахта етиштиришни таъминлади.

Биз бу ерда шуни айтиб ўтишимиз мумкин: 2-Андижон МТСи — директори ўртоқ Пугачевский, Орджоникидзе МТСи — директори ўртоқ Абдурашидов, 1-Ўртасарой МТСи — директори ўртоқ Ёлгоров, 1-Ленин МТСи — директори ўртоқ Махсудов, Тўрақўрғон МТСи — директори ўртоқ Мавлонов ва бошқа кўпгина машина-трактор станцияларининг коллективлари яхши ишлаб, ғўза парваришида янги, прогрессив усулга дадиллик билан ўтиш асосида колхозларда пахтани кўп етиштириш тўғрисида ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини бажардилар.

Шу билан бирга, бир қанча машина-трактор станциялари илғор агротехникани ҳали ҳам секин жорий қилмоқдалар ва уларда жиддий камчиликлар кўп. Бу камчиликларни тугатмасдан туриб пахтачиликни чинакам олға силжитиш ва колхоз ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларини ривожлантириш мумкин эмас.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш учун сарф бўладиган меҳнат ва материалларни кескин равишда камайтирган ҳолда, мўл ҳосил олишни таъминлаш барча машина-трактор станциялари раҳбарларининг, мутахассисларининг ва ходимларининг эътиборини жалб қилиши лозим бўлган асосий вазифадир.

Ўзбекистон Компартиясининг XIII съезди пахтачиликни комплекс механизациялашни 1958 йилда туғаллаш вазифасини бизнинг олдимизга қўйди.

Хўш, бу вазифа қандай бажарилаётир?

Ерни чигит экиш олдидан ишлаш, чигит экиш, культивация қилиш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашмоқ учун далаларга дори сепиш, кўрак чувиш ишлари 90-100 процент машиналашган бўлса ҳам, аммо ариқ ва зовурларни тозалаш, ғўзани чеканка қилиш ва пахта териш сингари меҳнатни кўп талаб қиладиган ишлар етарлик даражада машиналаштирилмаган.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, Қурилиш ва Йўл машинасозлиги министрлиги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг пахтачиликни комплекс механизациялаш тўғрисида 1955 йил 5 январда чиқарган қарорини яхши бажармаётирлар.

Ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига культивация қиладиган кўп қаторли машиналар билан ишлашга яроқли бўлган ўрмаловчи чопиқ тракторлари ҳали ҳам вужудга келтирилгани йўқ.

Пахта теришни машиналаштириш проблемаси ҳам ҳал қилингани йўқ. Ҳозирги вақтда ишлатилиб келаётган вертикаль-шпинделлик ва горизонталь шпинделлик терим машиналари етарлик даражада такомиллашмаган бўлиб, жиддий камчиликлари бор. Аммо, трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ва унинг пахтачилик билан шуғулланувчи давлат махсус конструкторлик бюроси шу машиналарни такомиллаштириш ва терим машиналарининг янги конструкцияларини яратиш устида жуда суст иш олиб бормоқда.

Шу билан бирга мавжуд техникадан ёмон фойдаланаётганлигимизни ҳам айтиб ўтиш керак. Бу йил шароит қулай бўлганига қарамай, 15 мингга яқин терим машинаси ишламасдан бекор ётди. Иш унуми юксак даражада бўлган кўрак териш машиналари ва бошқа бир қанча механизмлардан ҳам кам фойдаланилди.

Қишлоқ хўжалик министрлигининг раҳбарлари Муҳаммаджонов ва Ферштат ўртоқлар техникадан фойдаланишни яхшилаш учун қатъий чоралар кўришлари ва бу йил тракторларнинг ҳамда қишлоқ хўжалик машиналарининг иш унумини камида 15-20 процент оширишни таъминлашлари лозим.

(ДАВОМИ КЕЛГУСИ СОНДА).

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 00611. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № А — 1719.